

42 de kilometri de ambiție, determinare și o performanță!

Felicitări, Mark Curecheriu!

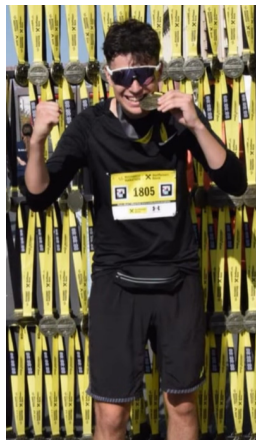

Mark Curecheriu (19 ani), bursier la programul de licență *Kinetoterapie și motricitate specială* din cadrul Facultății de Educație Fizică și Sport, Universitatea *Spiru Haret*, a reușit să termine, weekendul trecut, un maraton complet de 42 de kilometri, depășindu-și propriul record personal.

Dincolo de efortul fizic și de pregătirea necesară pentru o asemenea provocare, Mark a avut alături un susținător special: tatăl său. Încurajările acestuia au însemnat enorm pentru el și i-au oferit motivația de a merge mai departe până la linia de sosire.

Felicitări și mult succes în toate provocările care urmează!

Împreună învățăm să avem succes!

Un motiv de mândrie pentru comunitatea noastră academică!

Facultatea de Medicină Veterinară informează: „Doamna conf. univ. dr. Laura URDES, cadru didactic al Facultății de Medicină Veterinară - Universitatea *Spiru Haret*, a participat la evenimentele de la Varșovia în calitate de președintă WAVMA (*World Aquatic Veterinary Medical Association*).

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE la Facultatea de Științe Juridice și Științe Administrative București din cadrul Universității *Spiru Haret*

VIZITA LA PENITENCIARUL GIURGIU

În data de 2 octombrie 2026, un grup de 22 studenți ai FSJSA București a participat la o vizită cu valențe academice la Penitenciarul Giurgiu. Grupul, format din studenți din anii I-IV, IF și IFR, a fost familiarizat cu principalele zone din cadrul penitenciarului vizitat, dar a avut ocazia ca, în Sala de festivități, să discute cu persoane private de libertate despre programele de reintegrare, programul zilnic, drepturi, recompense, relația cu familia, costuri. etc.

Studenții au fost însoțiți de două cadre didactice, decanul facultății, conf.univ. Iuliana Weber, și conf.univ.dr. Aura Preda.

» Pagina 3

DE LA PRIMELE CUVINTE LA DRAGOSTEA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ

Pornind de la teoria socioculturală a lui Vygotsky, de la conceptul de format interacțional propus de Bruner și de la modelul interacțiunii reciproce de tip „serve and return”, limbajul copilului se construiește în relații contingente cu adultul, în contexte cu semnificație reală. Pe această bază se discută diferența dintre „a vorbi în fața copiilor” și „a crea condiții pentru ca fiecare copil să comunice”, ca problemă centrală a pregătirii viitorilor educatori și învățători.

Articolul de față pornește de la experiența predării disciplinei „Dezvoltarea și educarea limbajului și a comunicării în instituțiile de educație timpurie” la Facultatea de Psihologie și Științele Educației a Universității *Spiru Haret* și urmărește trei obiective: (1) sintetizarea principalelor repere teoretice care fundamentează intervenția educativă asupra limbajului; (2) identificarea implicațiilor acestora pentru formarea competenței pedagogice a studenților; (3) evidențierea dimensiunii etice și culturale a educării limbajului. Teza susținută este că miza formării

universitare constă în dezvoltarea capacității de a crea contexte de învățare în care cuvântul își păstrează funcția de comunicare autentică.

(Continuare în pag. 5)

PROGRAME DE FORMARE PSIHOPEDAGOGICĂ

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) din cadrul Universității *Spiru Haret* îți oferă posibilitatea de a dobândi competențele psihopedagogice necesare pentru a deveni cadru didactic.

Prin programele de formare psihopedagogică, te poți pregăti pentru o carieră în educație, în funcție de nivelul de studii:

- **Nivelul I** – destinat studenților din ciclul de licență, oferă pregătirea necesară pentru predarea în învățământul antepreșcolar, preșcolar, primar și gimnazial.

- **Nivelul II** – adresat masteranzilor și absolvenților, asigură pregătirea pentru predarea în învățământul liceal și postliceal.

DPPD organizează și programe postuniversitare de formare psihopedagogică, nivel I și II, dedicate absolvenților care își doresc să urmeze o carieră didactică.

Înscrierile se desfășoară în luna octombrie, la sediul DPPD din Șos. Berceni nr. 24, București.

Mai multe informații despre condițiile de înscriere pe:

<https://dppd.spiruharet.ro>

Colegiul Universitar *Spiru Haret* București continuă seria faptelor bune și susține activ campania

Donează sânge! Salvează o viață!

Dacă starea de sănătate vă permite, vă invităm să vă alăturați campaniei noastre din câteva motive: • Din cantitatea de sânge donată de o singură persoană, se extrag elementele care pot salva viețile a trei pacienți. • Celulele roșii (hematiile) - se pot păstra 35 zile și se folosesc în special la pacienții din sălile de operații și reanimare. • Trombocitele - se pot păstra maxim 5 zile și sunt de mare ajutor bolnavilor de cancer și leucemie. • Plasma - poate fi congelată și rezistă până la un an, este folosită în principal în tratamentele accidentaților și bolnavilor cu arsuri.

Beneficii pentru donator: • Persoanele care donează sânge regulat prezintă un risc mai scăzut de infarct și accident vascular cerebral. • Donarea de sânge crește imunitatea și rezistența la traumatisme. După fiecare donare, sângele din corp se „reîmprospătează”, în felul acesta capacitatea organismului de a lupta împotriva infecțiilor fiind mult mai mare. • Persoanele care donează sânge de două ori pe an prezintă o rată mai mică de cancer și o rată de mortalitate mai mică decât cele care nu donează sânge, însă trebuie să aibă loc donări regulate, nu ocazionale.

Dacă v-am convins, ne vedem JOI 22 OCTOMBRIE 2026, ora 7-7,30, la Centrul de Transfuzie Sanguină București, str. Constantin Caracas nr. 2.

Pentru o informare corectă nu ezitați să accesați:

http://www.ctsbucuresti.ro/informaza_te.html.

Deoarece trebui să fim responsabili și să respectăm toate procedurile, vă rugăm să vă anunțați intenția de participare.

Va mulțumim și vă așteptăm cu drag acum și oricând sunteți eligibili pentru donare!

Între speranță și realitate

Mioara VERGU-IORDACHE

În aceste zile este greu să nu te pierzi între speranță și realitate! Mai abitar ca-n alte dați, zilele acestea auzim despre „responsabilitate” și „responsabil”. Bine-asa! Dar, ca să nu batem câmpii, să apelăm la dicționar. Așadar: „responsabilitate: atitudine conștientă, simț de răspundere față de obligațiile sociale; obligația de a efectua un lucru, de a răspunde, de a da socoteală de ceva, de a accepta și suporta consecințele; răspundere; funcție, sarcină de răspundere. – sarcină, răspundere pe care și-o asumă cineva”. Și: „responsabil: (despre o persoană) care poartă răspunderea unui lucru, a unui fapt; răspunzător. Persoană care are o funcție de conducere sau o sarcină de răspundere, căreia i s-a încredințat o responsabilitate; șef”.

Vi se pare că există vreo legătură între sensul acestor cuvinte și persoanele care le folosesc pretinzând că și-l asumă?

Premierul desemnat este optimist că din înțelepciunea și responsabilitatea sa și a parlamentarilor ne vom alege cu un guvern! Cum responsabil a fost și desemnarea sa! Ca și cum nu ar fi clar că numirea sa a fost făcută pe principiul „am plecat să mă tocmesc, dă, Doamne, să nu găsec!” Poate mă înșel!

În fiecare săptămână prețurile urcă necontrolat, facturile sunt ca o înjurătură de mamă, inflația aleargă ca vântul, educația numără abandonuri, cultura se sprijină în câteva vârfuri, sănătatea are tensiune oscilantă și puls înspre zero, datoria externă este sufocantă etc, dar atitudinea conducătorilor este ca și cum suntem pe culmi de progres și civilizație și că la vară o să fie cald! În dansul bezmetic al „responsabililor” care-și „asumă responsabilități” încă se prind partizan oameni pentru care sacul nu a ajuns încă la fund, oameni care nu privesc dincolo de pragul casei lor. Din fericire, sunt din ce în mai puțini, pentru că tot mai mulți devenim vulnerabili în fața responsabilității responsabililor pe care, la un moment dat, cu speranță, noi i-am investit cu votul de încredere, devenit al dezamăgirii și neîncrederii.

De aceea zic, cum am mai spus, să învățăm cuvinte și să nu mai credem în cai verzi pe pereți!

Mi-ar plăcea să mă înșel și guvernul propus să fie votat de parlamentari și să mă contrazică! Să aducă bunăstarea, încrederea, respectul, demnitatea... Să ne fie bine! Economia, cu tot ce înseamnă ea, industrie, comerț, servicii, agricultură etc, educația – de la învățământul preșcolar la cel postdoctoral, sănătatea – de la dispensare ștești la clinici, policlinici, spitale universitare, cultura, cu tot ce înseamnă ea, adică întreaga societate românească să învie, să respire sănătos și să ne trăiască pentru ca și noi să trăim! Conduși de oameni responsabili, cu responsabilitate. Sper să nu fie un vis!

IN MEMORIAM

Radu Câmpeanu: consecvența unor principii de mare actualitate și capacitatea de a face predicții politice exacte

Pe 19 octombrie se împlinesc 10 ani de când Seniorul Radu Câmpeanu (28.02.1922-19.10.2016) părăsea această lume lăsând în urmă o moștenire spirituală pe care merită să o valorificăm. În articolul de astăzi mă refer la consecvența aplicării câtorva principii de mare actualitate și la capacitatea de a face predicții exacte, elemente de bază ale unui politician de mare valoare.

O componentă importantă a activității Seniorului Radu Câmpeanu a reprezentat-o cea de la revista *Buletin de Informație pentru Români în Exil* (BIRE) derulată în cea mai mare parte a perioadei în care s-a aflat în emigrație. Prin bunăvoința familiei sale am intrat în posesia numărului din 1 iunie 1982 al acestei reviste. Voi prezenta în continuare câteva dintre ideile afirmate sau reafirmate de Radu Câmpeanu în acest număr al revistei BIRE.

Ideologia comunistă nu este proprie românilor este prima idee formulată. Pe lângă susținerea pe bază de estimări ale statisticii politice anterioare datei de 23 august 1944, de altfel o susținere uzuală în zona de comunicare a emigrației române, Radu Câmpeanu aduce un argument bazat pe o estimare prospectivă care i-a dat în final dreptate: *în ciuda milioanei de membri înscriși actualmente, Partidul Comunist Român (PCR = numele de atunci al partidului care conducea România în condițiile ideologiei comuniste) știe și astăzi că ar dispărea de la o zi la alta fără sprijinul tancurilor sovietice*. După 8 ani, mai exact pe 22 decembrie 1989, predicția formulată de Radu Câmpeanu s-a adeverit: Partidul Comunist Român având milioane de membri cotizanți s-a pulverizat pur și simplu într-o singură zi. Nimeni nu a făcut nici cel mai mic gest simbolic în apărarea ideologiei comuniste. Radu Câmpeanu avusese dreptate cu 8 ani în urmă: ideologia comunistă chiar nu este proprie românilor, dar nici altor popoare.

Radu Câmpeanu are curajul să recunoască adevărul din textul unei publicații apărute în România perioadei comuniste: *libertatea odată pierdută mai poate fi recâștigată*

prin luptă. Explică însă că textul respectiv exprimă o realitate dureroasă a românilor, nu o stare ipotetică. Și aici este o previziune exactă a Seniorului: România și-a găsit libertatea în anul 1989 prin luptă. Conducătorii politici din timpul regimului comunist nu au cedat de bună voie puterea și nu au redat pașnic sau firesc libertatea românilor. În România a fost nevoie de luptă, de violențe, de confruntări, inclusiv armate, chiar și de sacrificii umane pentru a recuceri libertatea.

Presa românească din țară menționa *riscul pierderii limbii și naționalității ca fiind irecuperabil*. Pericolul era și este în continuare real, fiind confirmat de Radu Câmpeanu prin acțiunile sale ulterioare, mai ales în calitate de parlamentar și lider politic al României post-comuniste, dar și ca lider al opoziției democratice din emigrație. În articolul menționat, Radu Câmpeanu precizează însă că *prin pierderea libertății nu salvăm nimic, nici limba și nici naționalitatea*. Da, atunci trebuia repetată această idee, iar Radu Câmpeanu o face cu forță și argumente: *Nu salvăm nimica renunțând la libertate!*

Într-o perioadă în care idealul patriotic se lupta și se mai luptă încă între centrarea pe tradiția proprie sau pe modernitate și universalitate, ca de altfel în continuare și în zilele noastre, Radu Câmpeanu formulează sintetic un crez valabil epocii noastre: *limba și naționalitatea implică o gândire și o acțiune proprie și liberă care să aleagă atât din tradiția neamului cât și din valorile omenirii în mijlocul căreia trăim, tot ce este compatibil cu firea noastră și ceea ce ne poate desăvârși ca neam*.

Din crezul formulat de Radu Câmpeanu, valabil atunci dar și astăzi, înțelegem că nu are ce să caute niciun tip de ideologie care < să îndrume > evoluția limbii și a naționalității. Limba și naționalitatea au legile lor proprii de evoluție, în care majoritatea populației poate aduce actualizările necesare în pas cu timpul dar fără a rupe legăturile cu trecutul. Cititorul de presă sau admiratorul de emisiuni de astăzi ar trebui să dea pagina

imediat sau să mute pe alt canal atunci când oamenii politici ai zilei invocă limba sau naționalitatea în dezbaterile lor politice, dând ideologiei o funcție pe care Radu Câmpeanu i-a refuzat-o încă din anul 1982.

Este remarcabil de exactă și elegantă în același timp trimiterea la nevoia de a asimila valorile omenirii compatibile cu tradiția noastră. Probabil că niciun modernist, dar și niciun autarhist nu ar putea să se opună formulei de mare echilibru dată de Radu Câmpeanu pentru crezul său în probleme de limbă și naționalitate. La dezbaterile contradictorii din zilele noastre între cele două tabere poate ar fi util de reamintit crezul formulat de Radu Câmpeanu în anul 1982 și care dă o soluție de compromis rațională.

Nu trebuie uitată nuanța de progres pe care Radu Câmpeanu o consideră obligatorie, inclusiv în problemele fundamentale ale limbii și naționalității. Știința a stabilit cu mult timp în urmă nevoia de dinamică în principal pentru *limba vorbită și limba literară*. Multe evoluții nu au fost însă adecvate, mai ales în cazul popoarelor mici și mijlocii, cum sunt și românii. Radu Câmpeanu vorbește însă clar despre *desăvârșirea noastră ca indivizi și ca oameni*, deci o dinamică strict pozitivă ancorată la elementele fundamentale. Ce era de făcut atunci, ce este de făcut și astăzi, este formulat concis de Radu Câmpeanu: *să avem un ideal!*

Consecvența în apărarea valorilor naționale și a celor liberale nu se referă numai la aspecte de mare profunzime ale vieții sociale, cum sunt libertatea, naționalitatea și limba, prezentate mai sus. Există un mod de educație și de trăire la adolescență și la tinerețe care te poate conduce către gândirea liberală. Am vorbit de multe ori cu Radu Câmpeanu despre educație. Din punctul său de vedere, educația trebuia să fie fermă, mai ales în caz de abateri grave la vârstele fragede, când copilul nu are capacitatea de selecție între bine și rău, cu reducere treptată a rigorilor pe măsură ce acesta își dovedește gradul sporit de maturitate. Cel puțin așa fusese educația în cazul său.

Radu Câmpeanu, omul matur care a făcut tot ce trebuia pentru România în tot cursul vieții sale, a fost un adolescent și un tânăr ca oricare altul al vremurilor pe care le-a trăit. În fotografia alăturată, din anul 1935, aflată în arhiva familiei, vedem un adolescent Radu Câmpeanu cu vestimentația, atitudinea și aerul specifice epocii. Evident că nu putea să bănuiască atunci marile provocări pe care i le va oferi soarta. Relaxarea și visarea de la vârsta adolescenței și cea a tinereții ajută pe oricine să înfrunte mai bine greutățile vieții de om matur. Așa ar trebui să fie practica generală a educației: la adolescență și în tinerețe ființele umane să poată visa și trăi fără griji, cu excepția obligației de pregătire școlară.

Citind atent textele scrise de Radu Câmpeanu vom găsi poate mai multe soluții la problemele grele ale vremurilor pe care le trăim. Niciodată nu este epuizată zestrea de înțelepciune de la înaintașii noștri!

Las cititorilor publicației *Opinia Națională* plăcerea de a savura textul original scris de Radu Câmpeanu în anul 1982 pentru românii din emigrație, dar și pentru noi, cei de astăzi.

Conf.univ.dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ

Cuvântul nostru

IDEOLOGIE

Un scrib stalinist publică la București, în „Săptămâna” din 30 aprilie, câteva sentințe ce se vor definitive, consacrate „ideologiei necesare” și care vestesc atmosfera în care se va întruni, în luna iunie, al II-lea Congres al culturii și educației socialiste.

„...noi, poporul român avem astăzi o singură ideologie, aceea comunistă... Ancorată puternic în realitățile sociale românești de după 23 August 1944, ea îmbină în chip armonios atât virtuțile comuniste cât și pe acelea patriotice.”

Că ideologia comunistă nu ne este proprie o dovedește numărul derizoriu al membrilor partidului comunist din România, care în ajunul lui 23 August, nu depășea o mie. În ciuda milioanei de membri înscriși actualmente, PCR-ul și astăzi că ar dispărea de la o zi la alta fără sprijinul tancurilor sovietice.

Amalgamul cu sentimentele patriotice are însă o altă rezonanță asupra căreia autorul ce se intitulează „artist patriot” insistă îndelung... „toți marii cititori de civilizație spirituală românească au trăit, creat și luptat sub stindardul aceleiași ideologii naționale...” sub un îndemn care „exprimă acest adevăr: libertatea odată pierdută mai poate fi recâștigată prin luptă; însă limba și naționalitatea dacă le-ai pierdut nu le mai poți cuceri niciodată.”

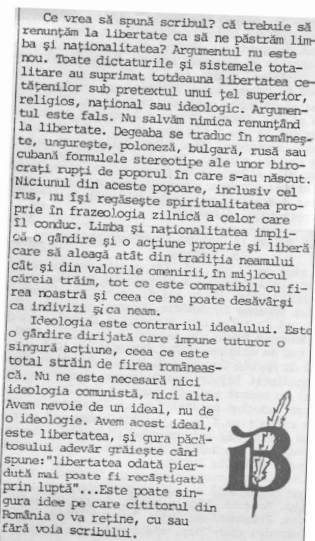
Ce vrea să spună scribul? Că trebuie să renunțăm la libertate ca să ne păstrăm limba și

naționalitatea? Argumentul nu este nou. Toate dictaturile și sistemele totalitare au suprimat totdeauna libertatea cetățenilor sub pretextul unui țel superior, religios, național sau ideologic. Argumentul este fals. Nu salvăm nimica renunțând la libertate. Degeaba se traduc în românește, ungurește, poloneză, bulgară, rusă sau cubană formulele stereotipe ale unor birocrați ruși din poporul în care s-au născut. Niciunul din aceste popoare, inclusiv cel rus, nu își găsește spiritualitatea proprie în frazeologia zilnică a celor care îl conduc. Limba și naționalitatea implică o acțiune și o gândire proprie și liberă care să aleagă atât din tradiția neamului cât și din valorile omenirii în mijlocul căreia trăim, tot ce este compatibil cu firea noastră și ceea ce ne poate desăvârși ca indivizi și ca neam.

Ideologia este contrariul idealului. Este o gândire dirijată care impune tuturor o singură acțiune, ceea ce este total străin de firea românească. Nu este necesară nici ideologia comunistă, nici alta. Avem nevoie de un ideal, nu de o ideologie. Avem acest ideal, este libertatea, și gura păcătosului adevăr graiește „libertatea odată pierdută mai poate fi revâștigată prin luptă”... Este singura idee pe care cititorul din România o va reține, cu sau fără voia scribului.

cuvântul nostru

Opinia
națională

ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)

www.opinianaționala.ro
www.facebook.com/opinianaționala

Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87,
interior 168

e-mail: opinia@spiruharet.ro

TEHNOREDACTARE: Vasilichia Dinu

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia Națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ

este editată de

FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE

Tiparul executat de

TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI
ROMÂNIA DE MÂINE

Răspunderea
pentru conținutul
textelor publicate
aparține autorilor.

ISO 9001 certificat nr. 639C

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE la Facultatea de Științe Juridice și Științe Administrative București din cadrul Universității Spiru Haret

VIZITA LA PENITENCIARUL GIURGIU

Studentii au avut ocazia să stea de vorbă și cu personalul specializat pentru a avea o imagine cât mai corectă și completă a realității de dincolo de gratii. Cunoștințele, impresiile studenților vor fi valorificate cel puțin la disciplinele *Criminologie, Practică de specialitate și Drept execuțional penal*.

Mulțumim și pe această cale și de această dată conducerii penitenciarului Giurgiu, în special doamnei comisar șef de poliție penitenciară Camelia-Ionelia ENACHE, pentru disponibilitatea și deschiderea de care a dat dovadă încă de la manifestarea primei intenții de a vizita această unitate penitenciară.

Un alt buchet se mulțumiri se adresează doamnei Cătălina-Maria MĂLUREANU, ofițer principal I, care ne-a însoțit pe parcursul vizitei, gândind și pregătind cele mai reprezentative locații și momente, inclusiv întâlnirea și discuțiile cu persoanele private de libertate. Aceasta ne-a facilitat o dezbatere despre Rolul penitenciarului în prevenirea recidivei.

Mulțumim conducerii universității care a pus la dispoziția grupului două microbuze, tocmai pentru bună desfășurare a activității extracurriculare.

Dorim să menționăm câteva dintre impresiile acestei vizite asupra studenților care au dorit să exprime în cuvinte această inedită experiență de viață.

O experiență foarte puternică

„Aș dori să mulțumesc pentru oportunitatea de a participa la vizita de ieri la Penitenciarul Giurgiu. Pentru mine a fost o experiență foarte puternică și, sincer, într-o anumită măsură, șocantă. Contactul direct cu realitatea din mediul penitenciar m-a făcut să privesc cu alți ochi multe aspecte pe care, până acum, le cunoșteam doar din teorie.

Atmosfera, condițiile și poveștile oamenilor de acolo au avut un impact emoțional puternic asupra mea și cred că este una dintre acele experiențe care rămân mult timp în memorie. Consider că această vizită a fost extrem de valoroasă pentru formarea noastră, tocmai pentru că ne-a pus în fața unei realități pe care este greu să o înțelegi cu adevărat fără să o vezi îndeaproape.

Vă mulțumesc încă o dată pentru această oportunitate!”
Raluca Ghiaur, an III

Nu poți judeca un om doar după aparențe

„În data de 2 octombrie am avut ocazia să vizitez Penitenciarul Giurgiu, un penitenciar care cuprinde toate regimurile de executare. A fost o experiență interesantă, dar și una care m-a făcut să privesc altfel viața din spatele gratiilor.

Cel mai mult mi-a plăcut faptul că am avut ocazia să interacționez cu deținuții din regimul închis și să le ascult poveștile. Din discuțiile cu ei, am înțeles că, pentru unele persoane, detenția a ajuns să fie aproape un mod de viață, în timp ce pentru altele este ceva teribil, pe care îl regretă profund.

Am auzit povești foarte diferite. Unii dintre cei cu care am vorbit au fost conștienți de ceea ce urmau să facă și de consecințele pe care faptele lor le puteau avea. Alții și-au dat seama abia după ce au comis fapta, când era deja prea târziu. Au fost și persoane care au povestit că au ajuns să ispășească o pedeapsă pentru o faptă pe care o considerau minoră, fără intenție, susținând că au fost condamnați și pe baza declarațiilor unor martori.

Toate aceste povești m-au făcut să înțeleg că nu poți judeca un om doar după aparențe. Am înțeles, poate mai mult ca niciodată, că nu poți „citi o carte după copertă”. Un om poate părea blând, liniștit și inofensiv, dar poate fi capabil de lucruri pe care nu ți le-ai fi imaginat niciodată. În același timp, o persoană care a greșit nu poate fi redusă doar la fapta pe care a comis-o, pentru că în spatele fiecărui om există o poveste și circumstanțe pe care, din exterior, nu le putem cunoaște în totalitate.

Penitenciarul, privit doar din perspectiva unei vizite, poate fi un loc interesant, mai ales pentru cineva care este curios să afle cum funcționează și cum trăiesc oamenii aflați în detenție. Însă să ispășești o pedeapsă într-un astfel de loc poate avea consecințe foarte mari. Te poate costa timpul petrecut departe de familie, relațiile cu cei dragi, sănătatea mintală și, uneori, chiar lucruri pe care nu le mai poți recupera.

În timpul vizitei am înțeles și faptul că există numeroase probleme și nereguli în sistemul penitenciar. Din ceea ce ne-au povestit deținuții, una dintre cele mai mari nemulțumiri nu este doar faptul că se află acolo pentru a-și ispăși pedeapsa, ci și condițiile în care o fac. Au fost menționate probleme legate de mizerie, frig și de ajutorul pe care îl primesc, despre care unii consideră că nu este suficient.

Pe de altă parte, am aflat că există și anumite facilități și activități. Deținuții au acces la o sală pentru antrenamente și activități sportive, unii pot ieși la muncă, au televizoare și beneficiază de masă caldă. Totuși, realitatea este mai complexă și, chiar dacă există astfel de facilități, acest lucru nu înseamnă că toate problemele sunt rezolvate. Așa cum se spune, „nu tot ce zboară se mănâncă”, iar în orice sistem în care există oameni și reguli pot apărea și nereguli.

Dacă aș fi avut mai mult timp, cred că deținuții mi-ar fi spus și mai multe povești și poate aș fi putut înțelege și mai bine realitatea din spatele zidurilor penitenciarului.

Aș mai vizita un penitenciar, fără îndoială, însă doar în calitate de vizitator. Mi-ar plăcea să mă întorc pentru a afla mai multe povești, pentru a înțelege mai bine oamenii din spatele acelor ziduri și pentru a vedea o realitate pe care, din exterior, este foarte greu să o cunoști cu adevărat.”

Aryana Mihaela Caisim, an III

Este necesar să înțelegem și oamenii asupra cărora legea produce efecte

„Vizita la Penitenciarul Giurgiu a reprezentat pentru mine una dintre cele mai valoroase experiențe de până acum, atât din perspectiva formării mele juridice, cât și din punct de vedere uman. În calitate de studentă în anul IV la Drept, am avut ocazia să depășesc cadrul teoretic al cursurilor și să descopăr, în mod direct, o realitate despre care, de cele mai multe ori, avem o imagine construită din informații indirecte.

Ceea ce m-a impresionat cel mai mult a fost posibilitatea de a interacționa și de a asculta poveștile de viață ale persoanelor private de libertate. Dincolo de faptele pentru care acestea au fost condamnate, am putut vedea oameni, cu experiențe, greșeli, regrete și perspective diferite asupra vieții. Această experiență mi-a reamintit

faptul că justiția nu înseamnă doar aplicarea legii și stabilirea unei sancțiuni, ci presupune și înțelegerea dimensiunii umane a fiecărui caz.

Am fost plăcut impresionată de modul în care personalul penitenciarului își desfășoară activitatea și de responsabilitatea pe care o presupune lucrul într-un astfel de mediu. Am putut observa că, dincolo de ideea de pedeapsă, există și o componentă importantă de disciplină, supraveghere, responsabilizare și, nu în ultimul rând, de pregătire pentru reintegrarea în societate.

În același timp, vizita mi-a permis să observ și anumite aspecte care necesită îmbunătățire. Condițiile de cazare, inclusiv prezența ploșnițelor, precum și resursele limitate alocate pentru hrana zilnică reprezintă probleme care nu pot fi ignorate atunci când discutăm despre respectarea demnității umane și despre condițiile de detenție. Consider că observarea acestor realități este la fel de importantă ca identificarea aspectelor pozitive, deoarece un viitor jurist trebuie să fie capabil să privească o situație în ansamblul său, cu obiectivitate și spirit critic.

Această experiență m-a făcut să înțeleg că, pentru a putea vorbi cu adevărat despre dreptate, este necesar să înțelegem și oamenii asupra cărora legea produce efecte. Am plecat din Penitenciarul Giurgiu cu mai multe întrebări decât aveam la început, dar și cu o perspectivă mult mai matură asupra sistemului penitenciar și asupra rolului pe care îl poate avea justiția în societate.

Pentru mine, această vizită nu a fost doar o activitate academică, ci o lecție despre responsabilitate, empatie, limite, consecințe și despre posibilitatea de a transforma o greșală într-un punct de plecare pentru schimbare. Consider că astfel de experiențe sunt esențiale în formarea unui jurist, deoarece ne învață să privim dincolo de dosare, articole de lege și hotărâri judecătorești și să nu uităm niciodată că, în centrul actului de justiție, se află omul.

Îmi doresc ca această vizită să fie doar începutul unor astfel de experiențe și sper să am ocazia să revin într-un mediu penitenciar, de această dată cu și mai multe cunoștințe juridice și cu dorința de a înțelege mai profund mecanismele prin care sistemul judiciar și cel penitenciar contribuie la reintegrarea persoanelor private de libertate.”

Valentina Iuliana Rotaru, anul IV/IF

Așa cum rezultă din impresiile studenților au atras atenția în timpul dezbaterilor mai multe aspecte care ar trebui să preocupe și comunitatea de dincolo de gratii. Este vorba despre necesitatea unor cursuri de formare conform cerințelor pieței muncii, identificarea și derularea mai multor contracte de muncă în comunitate și o susținere temeinică în perioada postexecutorie, mai ales pentru cei care nu mai au familie sau ale căror familii nu doresc să-i primească înapoi. Aceste probleme nu sunt singulare și necesită implicare și eforturi conjugate, altfel prevenirea recidivei rămâne doar la nivelul unei strategii articulate, dar fără eficacitate.

Chiar dacă nu toți studenții au dat curs invitației de a împărtăși emoțiile acestei experiențe, poate uneice în viață, cu siguranță va rămâne o activitate memorabilă și repetabilă și pentru studenții care, din motive obiective, nu au reușit să participe.

Conf. univ. dr. Aura PREDA

163 de zile și 4 desemnări. Studenții lipsesc în continuare din Programul de Guvernare.

Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) critică prelungirea blocajului politic care menține România fără un Guvern investit, cu puteri depline, încă din 5 mai 2026 și care perpetuează ignorarea problemelor studenților din România și absența angajamentelor clare pentru problemele semnalate.

În contextul desemnării unui al patrulea candidat pentru funcția de prim-ministru, ANOSR atrage atenția asupra consecințelor prelungirii constituirii unui Guvern: afectarea capacității statului de a lua și de a implementa decizii esențiale pentru întreaga societate. Pentru tinerii din sistemul educațional românesc, investirea Executivului reprezintă stagnarea implementării unor forme de sprijin esențiale pentru alegerea de a urma și pentru posibilitatea de a se menține la studii.

În Programul de guvernare pentru perioada 2026–2028, termenul „educație” apare de 49 de ori dacă luăm în considerare inclusiv titlurile, enumerarea generală a

domeniilor de intervenție, denumirile instituțiilor, structurilor și programelor. Analizând referințele directe la măsuri concrete în domeniul educației și cercetării, termenul „educație” apare de doar 10 ori, „studenți” de 7 ori, iar „tineri” de 8 ori. Mai mult decât atât, secțiunile dedicate asumărilor privind direct învățământul superior se regăsesc în doar 2 dintre subtitlurile capitolului *Educație și Cercetare*.

De asemenea, dimensiunea echitate - fond de burse și protecție socială este menționată doar în raport cu finanțarea provenită din fonduri europene. Considerăm că responsabilitatea unei finanțări corespunzătoare aparține în primul rând statului, care ar trebui să aloce un fond de burse și protecție socială ancorat în nevoile reale ale studenților.

Menționăm și faptul că solicitările anterioare ale ANOSR pentru studenți și tineri nu se regăsesc în asumările cuprinse în Programul de Guvernare. Astfel, putem observa încă o

dată nivelul scăzut de preocupare a mediului politic față de un domeniu prioritar al unui stat și cum componente esențiale de accesibilitate, echitate și calitate sunt încă neglijate și tratate cu ambiguitate în asumările regăsite în Programul de Guvernare.

ANOSR consideră că această situație nu mai poate continua. După 163 de zile de instabilitate și patru desemnări pentru funcția de prim-ministru, studenții și problemele sistemului educațional românesc nu mai pot fi lăsate pe o listă de așteptare.

România are nevoie de un Guvern care să își asume responsabilitatea deciziilor ce privesc tinerii și implementarea de urgență a unor măsuri de redresare pentru viitorul societății educate.

Pentru detalii și informații suplimentare, vă stăm la dispoziție:

Albert Conachi | Președinte ANOSR
0753 762 572 | albert.conachi@anosr.ro

Facultatea de Medicină Veterinară

Un motiv de mândrie pentru comunitatea noastră academică!

Facultatea de Medicină Veterinară informează: „Doamna conf.univ.dr. Laura URDES, cadru didactic al Facultății de Medicină Veterinară - Universitatea Spiru Haret, a participat la evenimentele de la Varșovia în calitate de președintă WAVMA (World Aquatic Veterinary Medical Association).

În 12 octombrie 2026, a luat parte la AGM (Annual General Meeting) și General Assembly ale WSAVA (World Small Animal Veterinary Association), iar în perioada 13-15 octombrie, la Congresul Mondial WSAVA.

Alături de liderii altor organizații membre asociate WSAVA, doamna conferențiar a participat la dialogul privind consolidarea unei viziuni comune pentru viitorul medicinei veterinare la nivel global.

Dacă pentru doamna Laura Urdes reprezentarea WAVMA este o deosebită onoare, pentru noi este o bucurie să o știm parte a comunității noastre academice. Implicarea sa internațională ne onorează și le oferă studenților noștri un exemplu despre cât de departe pot duce pasiunea pentru profesie, dedicarea și deschiderea către colaborare.

Felicitări! Vă urmărim activitatea cu admirație și vă dorim mult succes în această importantă responsabilitate!”

Miercuri, 21 octombrie 2026, Amfiteatrul FMV USH, Bd. Basarabia 256, București, va găzdui un seminar, organizat de Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul Universității Spiru Haret, Asociația Română de Stomatologie Veterinară - RSVD și Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră - CCOC, dedicat studenților și medicilor veterinari:

DIN PASIUNE, SPRE SPECIALIZARE.

Cum se transformă pasiunea pentru medicina veterinară într-un drum către performanță?

Două specialități, două perspective și doi medici veterinari care vor împărtăși din experiența și pasiunea lor:

- Dr. Mihai GUZU – Diplomat EVDC, președinte onorific RSVD. *Drumul către specializare – pasiune și performanță în chirurgia oro-maxilo-facială veterinară.*
- Dr. Iulia MILIN – Vicepreședinte RSVD. *Consultația oftalmologică de bază – ce trebuie să știe fiecare medic veterinar.*

WORLD FOOD DAY

Pe 16 octombrie, după cum v-am informat, a fost celebrată *World Food Day*. Sub tema „*Innovate today. Nourish tomorrow.*”, evenimentul a cuprins o prezentare dedicată *World Food Day* și o întâlnire cu talentul culinar al studenților. Chef Ionuț Toma a jurizat preparatele, aducând perspectiva unui profesionist asupra creațiilor prezentate. Studenții au arătat că au îndemânare și în bucătărie! *World Food Day* a adus împreună studenți și cadre didactice ale Facultății de Medicină Veterinară – Universitatea Spiru Haret, în jurul unei mese cu preparate pregătite cu grijă: aperitive, salate, prăjituri și deserturi.

„Alături de noi a fost chef Ionuț Toma, care a jurizat preparatele studenților și a stat de vorbă cu participanții. Îi mulțumim pentru prezență și pentru perspectiva profesională adusă acestei întâlniri! Felicitări studenților care au gătit, au aranjat fiecare platou și au împărtășit cu noi o altă pasiune a lor! Mulțumim cadrelor didactice și tuturor celor care ni s-au alăturat pentru o zi în care am avut timp să învățăm, să povestim și să ne bucurăm de ceea ce am pus împreună pe masă. Se pare că unele rețete merită să intre și ele în bibliografia facultății!” – a fost consemnat pe pagina de facebook a facultății.

Facultatea de Psihologie și Științele Educației, București

Persoanele cu sensibilitate senzorial-emoțională ridicată - modalități de abordare a hipersensibilității -

Invitat: Gabriela TUDOR (POPESCU), psihoterapeut format în Analiză Tranzacțională, psiholog educațional, facilitator de Constelații Familiale, trainer
Locul desfășurării: meet.google.com/ejn-dvpp-boe

În data de 16 octombrie 2026 a avut loc un nou eveniment din seria celor propuse prin proiectul ATELIER, desfășurat de Facultatea de Psihologie și Științele Educației București a Universității Spiru Haret.

Dezbateră cu tema *Persoanele cu sensibilitate senzorial-emoțională ridicată – modalități de abordare a hipersensibilității* – și-a propus să susțină nevoia studenților, viitorii specialiști, de a descoperi modul de funcționare a persoanelor cu un sistem nervos hipersensibil, într-o prezentare interactivă ce s-a focalizat pe impactul pe care acesta îl are asupra construirii identității personale, dar și asupra interacțiunilor sociale diverse.

Persoanele înalt sensibile sunt caracterizate de profunzimea procesării informațiilor, nivelul ridicat de empatie și reactivitate emoțională, sensibilitatea la stimulii senzoriali, observarea detaliilor subtile și adesea de nevoile specifice în ceea ce privește gestionarea energiei. A fi o persoană HSP (*highly sensitive person*) nu este o afecțiune sau o tulburare psihologică, ci o trăsătură biologică înăscută (prezentă la aproximativ 15-20% din populație). Prin urmare, nu este un diagnostic, o fragilitate sau o slăbiciune, ci o trăsătură de temperament înăscută, fiind determinată biologic și ereditar – un sistem nervos mai receptiv, cu înalte abilități creative și empatice.

Consultații pentru studenți

Afaceri rentabile în România anilor următori.

Câteva sugestii de răspuns la întrebarea cum să reușim în afaceri?

În cadrul discuțiilor de la disciplina *Managementul afacerilor* program ID a fost ridicată și următoarea între întrebare cu o mare aplicabilitate: ce afaceri considerați că vor avea succes în România în perioada următoare? Este o întrebare firească: cum și unde putem să facem bani? Dar până atunci trebuie să fim pregătiți suficient. Mai exact trebuie să folosim filtre pentru domenii în care să ne implicăm și domenii pe care să le evităm, pentru ce este recomandat să facem și ce nu este recomandat să facem.

În primul rând trebuie clarificat dacă ne interesează ce afacere poate să meargă bine în România la modul general, astfel încât să știm zonele în care va exista și cerere de forță de muncă sau de cunoștințe și experiență (expertiză). Poate să ne intereseze și în ce domenii putem noi, concret, să facem afaceri rentabile, asigurând din antreprenoriat un viitor bun pentru membrii familiei noastre.

Pentru a doua zonă de interes, cea care face obiectul principal al acestui articol, este obligatoriu să avem în vedere resursele pe care le putem alocarea unei afaceri: timpul, pregătirea noastră de până acum, bani posibil de investit, bunuri pe care le putem aduce ca aport, alte contribuții potențiale. Se spune că vei investi (alocarea de resurse într-o afacere este o investiție) numai atât cât poți să pierzi.

Abordarea bazată pe cooperare

În afaceri este foarte importantă lista de persoane pe care putem conta să ne ajute într-o măsură mai mică sau mai mare. În jargonul de afaceri se spune că valoarea unei persoane depinde de ce are în creier și de cât de valoroasă este agenda telefonului mobil.

O eroare frecventă este aceea a abordării oricărui proiect, nu numai a celui legat de intrarea în antreprenoriat, individual, numai pe baza forțelor proprii. Sugerez ca în lista de opțiuni să avem mereu în vedere deschiderea către ideea de cooperare și unire astfel încât forța implicată în proiect să sporească. Propun să avem în vedere un mesaj celebru învățat la disciplina Istorie încă din clasele de gimnaziu: *Unirea face putere!* Dar pentru a face operațională abordarea bazată pe cooperare cred că în cadrul programelor de instruire pentru antreprenoriat trebuie atinse obligatoriu două obiective:

a) sensibilizarea pentru ideea de cooperare în condițiile în care individualismul este de multe ori un obstacol în dezvoltarea afacerilor valoroase și cu perspective bune

b) cunoașterea formelor de cooperare din perspectivă a legalității și oportunității.

Prin includerea unor noțiuni indispensabile pentru orice tip de cooperare este posibil să asigurăm acel suflu suplimentar care să stimuleze afaceri având o bază solidă.

Este posibil ca stăpânind mai bine mecanismele de cooperare, tot mai mulți indivizi interesați de antreprenoriat vor deveni susținătorii în cunoștință de cauză ai proiectelor de dezvoltare prin cooperare adecvată fiecărui tip gen de activitate. Astfel antreprenoriatul românesc va putea să concureze mai bine cu firmele consolidate din spațiul european sau occidental.

Abordarea bazată pe transferul de experiență

Putem porni și de la regula potrivit căreia experiența celor care au reușit sau a celor care au încercat și nu au reușit poate deveni un ghid de acțiune cel puțin orientativ. Reușita oricărui tip de acțiune umană, inclusiv cea de tip proiect antreprenorial, se poate baza pe discuții cu invitați având experiență relevantă în diferite domenii.

Din punct de vedere strict organizatoric cred că sunt necesare câteva aspecte, să le spunem procedurale:

- a) prezentarea anterioară a invitaților și a experienței acestora pentru a da timp de gândire și formularea de întrebări;
- b) echilibru între prezentarea generală a invitatului și a moderatorului, pe de o parte, timpul alocat întrebărilor, răspunsurilor și discuțiilor pe de altă parte;
- c) solicitarea suficient de persuasivă către participanți să pună întrebări invitaților;
- d) prezentarea sinceră de către invitați a experienței proprii în antreprenoriat, inclusiv a nereușitelor consemnate; se învață foarte bine din greșeli.

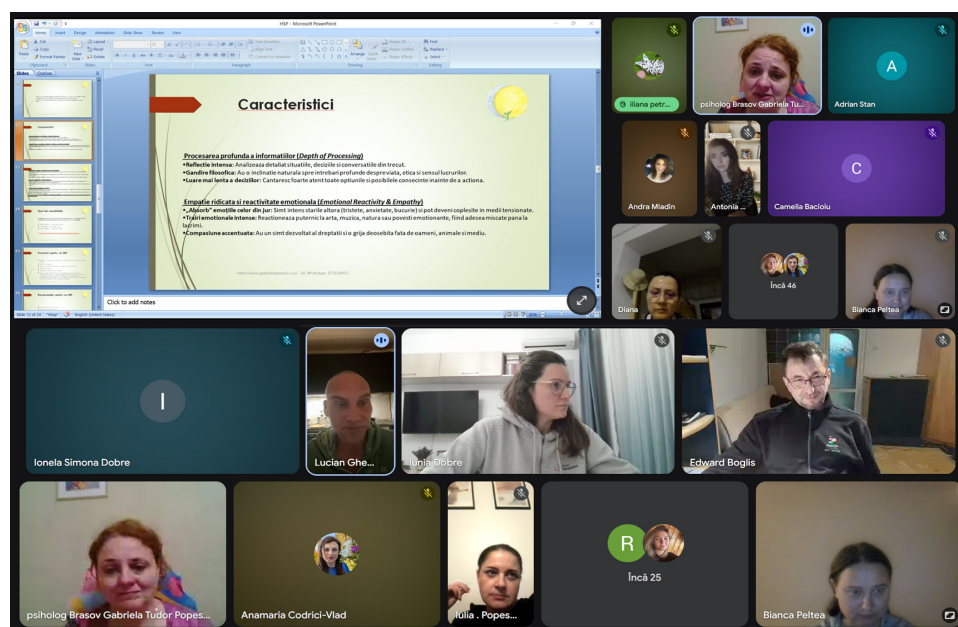
Să gândim antreprenoriatul schematizat!

Propun în continuare un **algoritm** simplu pentru alegerea domeniului în care un absolvent de studii superioare va opera ca întreprinzător. Etapele de parcurs sunt următoarele:

1. Stabilirea tipurilor de activități care pot fi efectuate pe baza pregătirii sau a experienței dobândite în orice mod (formal sau informal);
2. Eliminarea din lista activităților selectate la etapa 1 a celor care nu sunt accesibile sectorului privat (cele care se pot derula numai în regim public);
3. Din lista de activități rezultată la etapa 2 se elimină cele care presupun angajarea de resurse peste capacitatea proprie (investiții plus capital de lucru inaccesibile ca valoare);
4. Din lista de activități rezultată la etapa 3 se elimină cele care presupun o experiență relevantă sau autorizări speciale pe care nu le putem dobândi rapid. După etapa 4 rezultă lista scurtă accesibilă absolventului.

Urez mult succes tuturor celor care vor încerca în carieră și calea antreprenorială!

Conf.univ.dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ

Au fost discutate nivelurile de sensibilitate, provocările pe care un HSP le întâmpină în viața curentă, modul în care putem recunoaște copiii și adulții hipersensibili și felurile specifice în care putem sprijini integrarea contribuțiilor valoroase

pe care aceste persoane le pot aduce. Au participat la dezbateră studenți, cadre didactice ale Universității Spiru Haret, alți oaspeți, reprezentând domenii diferite de specializare.

Bianca PELTEA

DE LA PRIMELE CUVINTE LA DRAGOSTEA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ

(Urmare din pag. 1)

Limbajul ca experiență de construire a sensului

Primele manifestări comunicative ale copilului preced apariția cuvintelor. Privirea, gestul, vocalizarea și alternanța răspunsurilor în interacțiunea cu adultul configurează un spațiu al semnificației, în interiorul căruia limbajul verbal devine treptat posibil. Atenția comună – capacitatea copilului și a adultului de a se raporta împreună la același obiect sau eveniment – reprezintă, în această perioadă, terenul pe care se sprijină înțelegerea intențiilor celuilalt și, ulterior, învățarea cuvintelor (Tomasello, 2003). Copilul nu „primește” limba ca pe un cod gata constituit, ci o descoperă ca instrument prin care poate împărtăși, cere, întreba și povesti.

Din această perspectivă, educația timpurie nu se reduce la pregătirea pentru alfabetizare, ci instituie condițiile prin care copilul ajunge să participe la viața socială, să își exprime experiențele și să își organizeze gândirea. Limbajul are, simultan, o funcție cognitivă, relațională, identitară și culturală. Curriculumul pentru educația timpurie în vigoare în România reflectă această viziune integrată, tratând dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii ca domenii de dezvoltare aflate în strânsă legătură cu dezvoltarea socio-emoțională, cognitivă și fizică a copilului (Ministerul Educației Naționale, 2019).

Problematica este cu atât mai relevantă pentru formarea inițială a viitorilor profesori. A preda despre dezvoltarea comunicării presupune mai mult decât sistematizarea etapelor achiziției lingvistice; implică interpretarea interacțiunilor concrete dintre copil, adult și mediul educațional.

Repere teoretice ale achiziției limbajului

Perspectiva socioculturală: medierea și zona dezvoltării proximale

Perspectiva socioculturală formulată de Vygotsky (1978) evidențiază rolul medierii și al interacțiunii sociale în constituirea funcțiilor psihice superioare. Pentru Vygotsky, orice funcție apare mai întâi în plan intersubiectiv, în relația cu ceilalți, și abia apoi în plan intrapsihic, ca achiziție proprie a individului. Limbajul ocupă un loc privilegiat în acest proces: este, deopotrivă, mijloc de comunicare și instrument de organizare a gândirii.

Conceptul de zonă a dezvoltării proximale permite înțelegerea contribuției sprijinului ajustat. Intervenția adultului este productivă atunci când extinde posibilitățile copilului fără a substitui participarea acestuia. În plan lingvistic, întrebările deschise, reformulările, completările și conversațiile contextualizate pot susține trecerea de la enunțuri fragmentare la exprimări mai elaborate. Atunci când copilul spune „Cățelul... fugit!”, un răspuns de tipul „Da, cățelul a fugit repede după minge. Unde crezi că s-a dus?” confirmă intenția comunicativă, oferă modelul forme corecte și deschide o nouă replică, fără a transforma schimbul într-o corectare.

Formatele interacțiunii și reciprocitatea comunicativă

Bruner (1983) a descris importanța formatelor recurente ale interacțiunii în învățarea utilizării limbajului. Ritualurile cotidiene, jocurile de alternanță (de tipul „cucu-bau”) și privitul împreună al cărților ilustrate oferă copilului structuri previzibile, în interiorul cărora poate experimenta intenții comunicative noi. Previzibilitatea formatului eliberează resurse cognitive: copilul știe „ce urmează” și își poate concentra atenția asupra formei verbale. Bruner a numit ansamblul acestor sprijinuri oferite de adult sistem de susținere a achiziției limbajului, subliniind că învățarea limbii este inseparabilă de participarea la practici sociale comune.

În aceeași direcție, conceptul de interacțiune reciprocă „serve and return”, promovat de Center on the Developing Child de la Harvard University (f.a.), ilustrează semnificația răspunsurilor contingente ale adultului la inițiativele copilului. Atunci când copilul „servește” – printr-un gest, un sunet, o privire sau un cuvânt – iar adultul „returnează” printr-un răspuns adecvat, se consolidează nu doar abilitățile lingvistice, ci și circuitele neuronale care susțin învățarea ulterioară. Cercetările recente confirmă că, dincolo de volumul de limbaj la care este expus copilul, contează calitatea conversațională a experienței: numărul alternanțelor reale de replici dintre adult și copil se asociază cu activarea zonelor cerebrale implicate în procesarea limbajului și cu performanțele verbale ale copilului (Romeo et al., 2018).

Variabilitatea dezvoltării și necesitatea unei abordări integrate

Achiziția limbajului nu se produce însă liniar sau uniform. Ritmul dezvoltării și diversitatea experiențelor familiale, sociolingvistice și educaționale impun interpretarea atentă a diferențelor individuale. Un copil care vorbește puțin în grădiniță poate fi un copil timid, un copil care crește într-o familie bilingvă, un copil cu experiențe conversaționale reduse sau, mai rar, un copil care are nevoie de evaluare specializată. Fiecare dintre aceste situații cere un alt tip de răspuns pedagogic.

Raportul *National Academies* privind formarea profesioniștilor care lucrează cu copii de la naștere până la opt ani accentuează interdependența domeniilor dezvoltării și responsabilitatea profesională a adulților care organizează experiențele timpurii de învățare (Institute of Medicine & National Research Council, 2015). Rezultă necesitatea unei abordări integrate, în care observarea copilului precedă alegerea intervenției didactice, iar limbajul este cultivat în toate momentele zilei – în joc, în rutină, în activitățile tematice – și nu doar în activitățile dedicate explicit acestui domeniu (Dickinson & Tabors, 2001).

Formarea universitară: de la cunoașterea conceptelor la competența pedagogică

Dubla natură a domeniului: cunoaștere și practică profesională

În pregătirea viitorilor profesori, dezvoltarea comunicării trebuie studiată ca domeniu de cunoaștere și, în egală măsură, ca practică profesională. Cunoașterea etapelor achiziției sau a teoriilor explicative nu se transformă automat în capacitatea de a conduce o conversație cu un grup de copii de patru ani. Activitatea de la catedra universitară integrează, de aceea, explicarea mecanismelor lingvistice cu analiza unor situații didactice și cu proiectarea unor demersuri aplicative. Accentul cade pe capacitatea studentului de a identifica obiectivul comunicativ al unei activități, de a anticipa posibilele răspunsuri ale copiilor și de a adapta intervențiile la nivelul lor de dezvoltare.

„A vorbi în fața copiilor” versus „a crea condiții pentru ca fiecare copil să comunice”

O problemă recurentă în formarea inițială este diferența dintre „a vorbi în fața copiilor” și „a crea condiții pentru ca fiecare copil să comunice”. Expunerea verbală prelungită a adultului nu garantează participarea lingvistică a copiilor; dimpotrivă, o activitate dominată de discursul educatoarei poate reduce la minimum ocaziile reale de exprimare ale copiilor, chiar dacă pare bogată în conținut. Studenții tind, în primele simulări, să pună întrebări închise, cu un singur răspuns corect, să completeze ei înșiși enunțurile copiilor și să treacă rapid la următorul punct al planului.

Conversația autentică solicită, în schimb, ascultare activă, timp de răspuns, feedback descriptiv și flexibilitate în gestionarea dialogului. Un exemplu bine documentat de practică ce valorifică aceste principii este lectura dialogică, în care adultul nu doar citește povestea, ci îl transformă treptat pe copil în povestitor, prin întrebări deschise, solicitări de completare și extinderi ale răspunsurilor acestuia. Studiile experimentale au arătat că această formă de lectură împărtășită produce progrese semnificative ale vocabularului expresiv și ale complexității enunțurilor, comparativ cu lectura tradițională (Whitehurst et al., 1988). Pentru studenți, exersarea lecturii dialogice este o ocazie de a experimenta concret mutarea centrului de greutate al activității de pe discursul adultului pe participarea copilului.

Analiza interacțiunilor, microproiectarea, simulările și reflecția asupra limbajului profesorului constituie, astfel, nu metode auxiliare, ci nucleul formării. Ele permit studentului să treacă de la „ce știu despre limbajul copilului” la „ce fac, concret, pentru ca acest copil să vorbească mai mult, mai bine și cu mai multă încredere”.

Limbajul academic al viitorului profesor

Dimensiunea profesională include și cultivarea unei exprimări academice riguroase. Viitorul cadru didactic are nevoie de precizie terminologică, discernământ în alegerea textelor, sensibilitate față de sensurile limbii și capacitatea de a simplifica explicația fără a distorsiona conținutul. Această ultimă competență este deosebit de pretențioasă: a explica unui copil de cinci ani ce înseamnă un cuvânt nou cere o înțelegere mai profundă a sensului decât definirea lui într-un context academic. În această perspectivă, profesorul universitar nu transmite un inventar de metode, ci modelează modul în care cunoașterea științifică devine acțiune pedagogică argumentată.

Dimensiunea etică și culturală a educării limbajului

Limba română ca mediu al primelor relații și al apartenenței culturale

Limba română este, pentru numeroși copii, mediul primelor relații afective și al accesului la patrimoniul cultural. Cultivarea interesului pentru ea nu presupune idealizarea abstractă a limbii, ci organizarea unor întâlniri semnificative cu povești, poezii, ghicitori, cântece, jocuri de cuvinte și forme expresive adecvate vârstei. Iubirea pentru limbă nu se predă declarativ; ea se naște din bucuria repetată de a asculta o poveste bine spusă, de a descoperi o rimă, de a găsi cuvântul potrivit pentru ceea ce simți. Contactul cu literatura pentru copii și cu tradițiile orale poate susține sentimentul apartenenței culturale, cu condiția respectării pluralității identităților familiale și lingvistice.

Acest ultim aspect este esențial într-o grupă tot mai diversă. Copiii care vorbesc acasă o limbă maternă diferită de limba română aduc în grădiniță resurse lingvistice și culturale valoroase. Educatorul care valorizează aceste resurse – de exemplu, invitând familiile să împărtășească un cântec sau o poveste în limba lor – nu slăbește învățarea limbii române, ci creează climatul de siguranță în care aceasta devine posibilă.

Responsabilitatea etică a adultului care vorbește cu copilul

Există și o responsabilitate etică a adultului care vorbește cu copilul. Tonul, formulările evaluative, etichetările și distribuția dreptului la cuvânt influențează participarea și încrederea în propria

exprimare. Un copil corectat în mod repetat în fața grupului poate învăța că e mai sigur să tacă; un copil căruia i se dă cuvântul doar arareori poate ajunge să creadă că ce are de spus nu contează. Invers, un climat în care greșeala este tratată ca resursă de învățare, iar întrebarea copilului primește un răspuns autentic favorizează autonomia comunicativă.

În această lumină, competența lingvistică a profesorului include nu numai corectitudine, ci și tact, empatie și capacitate de ascultare. Pentru formarea inițială, aceasta înseamnă că reflecția asupra propriului discurs – asupra modului în care întrebăm, lăudăm, corectăm și ascultăm – trebuie să devină o deprindere profesională constantă, nu un exercițiu ocazional.

Concluzii

Limbajul copilului se dezvoltă în și prin interacțiune: calitatea, reciprocitatea și cantitatea răspunsurilor adultului sunt la fel de importante ca bogăția modelului lingvistic oferit. Formarea inițială a cadrelor didactice trebuie să depășească transmiterea de cunoștințe despre etapele achiziției și să cultive competența de a observa, de a proiecta și de a conduce conversații autentice, prin analiză de interacțiuni, microproiectare, simulare și reflecție. Educarea limbajului are o dimensiune etică și culturală ireductibilă: ea privește încrederea copilului în propria voce și relația lui afectivă cu limba română, construită în respectul diversității.

Drumul copilului către frumusețea limbii române începe cu primele sunete rostite, cu primele întrebări și cu poveștile ascultate în brațele părinților. Fiecare cuvânt descoperit deschide o fereastră către cunoaștere, emoție și comunicare.

În educația timpurie, avem responsabilitatea de a transforma învățarea limbii într-o experiență a bucuriei, a curiozității și a creativității. Prin povești, poezii, jocuri de cuvinte și dialoguri autentice, cultivăm nu doar competențe de comunicare, ci și sensibilitatea, imaginația și respectul pentru limba maternă.

A educa limbajul unui copil înseamnă mai mult decât a-l învăța să vorbească corect. Înseamnă a-l ajuta să gândească, să simtă, să se exprime liber și să descopere puterea cuvintelor.

Dragostea pentru limba română nu se impune, ci se cultivă cu răbdare, pasiune și dăruire. Iar noi, dascălii, avem privilegiul de a însoți copiii pe acest drum minunat, de la primul „mama” până la primele lor povești despre lume și viață.

Acest drum nu este, așadar, o succesiune de achiziții tehnice, ci o istorie a întâlnirilor dintre copil și adulții care îl ascultă. Rolul formării universitare este să pregătească profesori capabili să facă din aceste întâlniri experiențe de învățare semnificative. Direcții viitoare de cercetare ar putea include studiul sistematic al evoluției discursului studenților pe parcursul seminarului și analiza transferului competențelor exersate în simulări către practica pedagogică din grădiniță.

Conf.univ.dr. Sebastian CHIRIMBU
Facultatea de Psihologie și Științele Educației,
Universitatea Spiru Haret
sebastian.chirimbuc@spiruharet.ro

Bibliografie

- Bruner, J. (1983). *Child's talk: Learning to use language*. W. W. Norton.
- Center on the Developing Child at Harvard University. (f.a.). *Serve and return*. <https://developingchild.harvard.edu/science/key-concepts/serve-and-return/>
- Dickinson, D. K., & Tabors, P. O. (Eds.). (2001). *Beginning literacy with language: Young children learning at home and school*. Paul H. Brookes.
- Institute of Medicine & National Research Council. (2015). *Transforming the workforce for children birth through age 8: A unifying foundation*. The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/19401>
- Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie* (aprobat prin OMEN nr. 4.694/2019).
- Romeo, R. R., Leonard, J. A., Robinson, S. T., West, M. R., Mackey, A. P., Rowe, M. L., & Gabrieli, J. D. E. (2018). Beyond the 30-million-word gap: Children's conversational exposure is associated with language-related brain function. *Psychological Science*, 29(5), 700–710. <https://doi.org/10.1177/0956797617742725>
- Tomasello, M. (2003). *Constructing a language: A usage-based theory of language acquisition*. Harvard University Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Whitehurst, G. J., Falco, F. L., Lonigan, C. J., Fischel, J. E., DeBaryshe, B. D., Valdez-Menchaca, M. C., & Caulfield, M. (1988). Accelerating language development through picture book reading. *Developmental Psychology*, 24(4), 552–559. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.24.4.552>

VITRALII

Cum și-a făcut Păcală plută din coceni

Văzând Păcală că vremea și vremurile au luat-o razna, că furtunile sunt din ce în ce mai dese și mai năprasnice, șuvoaiele luând pe sus tot ce le iese în cale – se umfla pârâul de lângă casă, de se trezea mereu cu broaștele în pat –, se gândi să-și cumpere o barcă. Una cu coviltir trainic, fiindcă din cer, aduse de vijelie, mai cădeau tot felul de lucruri zbârnâitoare. Nu ca să se plimbe cu ea duminica, printre rațe, ci ca să aibă cu ce să-și salveze pielea și gospodăria în caz că apele ar rămâne turburi. Așa că, într-o bună zi, își luă traista, își puse pălăria cea bună și plecă la târg. Cu vaca după el și ușa în spate, cum îl știm. Nici nu apucă să întrebe unde s-ar putea găsi o barcă, că îl și abordă un om dintr-un sat vecin. Omul îl ascultă cu atenție, află ce-l doare, cât de des se umflă apele și cât de tare se teme să nu-și piardă agoniseala. Apoi îi explică, pe un ton grav, că problema era mult mai complicată decât își închipuia un biet țaran. „O barcă nu-i o simplă barcă”, îi dădu el de înțeles. „E o investiție strategică, un proiect de anvergură, o viziune asupra viitorului. Nu te poți apuca să faci așa ceva fără un plan, fără o echipă, fără consultanți străini și, mai ales așa, rupt în tur și fără parale.” Păcală îl întreabă cât costă. Suma îl năuci complet, de banii ăia putea cumpăra o flotă, nu o lotcă. „Acu’ n-am bani” îngăimă el. „Nu-i nimic, îmi dai vaca drept arvună și, dacă nu te superi, și ușa aia de-o porți în spate, văd eu ce fac cu ea.” „Și restul de bani?” Păcală află atunci că omul avea un nepot, cu inimă mare și buzunare adânci, care împrumuta bani aproape oricui. Nu cerea garanții, împrumuta tuturor cu dobândă mică. Iar dacă nu mai apuca să-ți achiți datoria, nu-i nimic: rămâneau copiii, nepoții, strănepoții. O familie unită, după cum se vede, inclusiv în materie de credite transcendente. „Deci eu împrumut banii, îți dau vaca și ușa, și tu îmi faci barca?” „Nu eu. Un văr frizer.” „Păi știe el să facă bărci?” „Aș, de unde, dar are un prieten care are o pădure și îi dă chereșteaua, apoi o trimite unui cumnat de-al lui care pe vremuri repara bărci și are un unchi marinar.” Păcală simți că lucrurile încep să se lege. El avea nevoie de o barcă, ceilalți aveau bani, relații și se pricepeau la tâmplărie și la politică. La urma urmei, vaca era cam bătrână și apatică, nu mai făta de mult și nici lapte nu prea dădea, iar el purta ușa aia veche în spate doar de dragul poveștii. Nu mai suntem pe vremea când un om tăia lemnul, făcea barca și o vindea celui care avea nevoie de ea. Aia era o economie primitivă, lipsită de viziune. Acum avem lanțuri de valoare, parteneriate internaționale, intermediari, expertiză și know-how. În ciuda unor îndoieli, cu mintea tulbure, Păcală se învoi. Plecă acasă fără vacă, fără ușa și cu datorii pentru trei-patru generații.

Și vremea trecea, și furtunile își făceau de cap, și el tot cu broaștele în pat, dar barca nu venea. Se duse din nou la târg ca să vorbească cu omul din celălalt sat. Nu, barca nu era gata: prietenul vărului frizer nu furnizase chereșteaua, din cauză că nu primise acordul de mediu ca să taie copacii. Cumnatul, ăla de repara bărci și avea un unchi marinar, era pregătit, cheltuise deja banii pe scule și catran, dar aștepta șipcile, care nu veneau și pentru că nu se emisese autorizația de transport – o hârtie despre care se vorbise deja cu ginerele unchiului reparatorului de bărci. „Și acum ce vrei, să-ți dau eu socoteală? În definitiv, eu ți-am oferit doar consultanță.” Păcală se întoarse acasă și, ca să nu piardă vremea, începu să-și facă singur o plută din coceni de porumb. Nu era mare lucru, dar avea un avantaj esențial: cocenii erau ai lui, îi știa, îi strânse cu propriile mâini și nu trebuia să plătească dobândă pentru ei. Îi legă frumos, îi așeză unul lângă altul și obținuo plută modestă. Nu avea catarg, nu avea coviltir. Păcală își făcu socoteala, până la urmă nu ieșise rău: își cumpăraseră, cu propriii bani, o barcă pe care nu se știe dacă o va vedea vreodată, rămăsese dator pe următorii patruzeci de ani, și rămăsese și fără vacă și fără ușa. Povestea ar fi putut să se termine aici, dacă Păcală n-ar fi ridicată de generații de meșteri, în care se adunaseră pricepere, utilaje, hale, docuri și oameni care știau să transforme o bucată de fier într-o ambarcațiune adevărată. Un loc unde nu trebuia să cauți un văr de-al frizerului ca să afli cine poate construi o barcă. Și acolo se întâmplase cam la fel. Așa se face că, în ziua în care apele se revărsară din nou peste sat, Păcală își luă pluta din coceni și se urcă pe ea. Pluta se clătină, se înclină, scoase câteva trosnete și porni la vale, dar îl ținu deasupra apei. În urma lui, casa fără ușa fu luată de ape și grajdul se prăbuși gol. Singura rămasă întregă fu datoria.

Dragoș CIOCĂZAN

Casa Vergu-Mănăilă (sec. XVIII)

„funcționează” ca muzeu de etnografie în municipiul Buzău

Se află pe strada Războieni, la nr. 8, în municipiul Buzău: este vorba despre *Casa Vergu-Mănăilă* ce găzduiește un muzeu de artă populară și etnografie, secție a Muzeului Județean Buzău. Casa este monument istoric național, iar patrimoniul muzeului înfățișează aspecte din viața țaranului român de la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea.

Atestată documentar pentru prima dată în anul 1794, *Casa Vergu-Mănăilă* este o casă boierească, construită într-un stil arhitectural interesant, o combinație între stilul brâncovenesc și cel popular. Casa poartă numele familiilor Vergu și Mănăilă, care s-au unit prin căsătoria a doi membri. Boierii Mănăilă proveneau din satul Bălișoara, capul familiei fiind căpitan cu relații importante, unele dintre ele chiar cu Constantin Brâncoveanu. Maria, nepoata căpitanului, a fost căsătorită cu Nicolae Vergu, un stolnic cu o avere destul de mare. De altfel, conacul celor doi era ca mărime una dintre cele mai impresionante clădiri în epocă. În anul 1948, *Casa Vergu-Mănăilă*, la fel ca multe alte conace boierești, a fost naționalizată. Nu a fost folosită în niciun scop, astfel că s-a degradat într-un timp foarte scurt. Abia în anii '70 i-a fost găsită o întrebuințare – după ce a fost restaurată, între anii 1971 – 1974, casa a devenit Secția de etnografie și artă populară, secție care aparține de Muzeul Județean Buzău. Muzeul este împărțit pe mai multe domenii, precum ocupații fundamentale, activități de cultivare a pământului sau activități casnice. Muzeul etnografic din *Casa Vergu-Mănăilă* este organizat în șase camere, obiectele expuse fiind adunate din zonele specifice ale județului Buzău în care s-au păstrat tradițiile populare: Lopătari, Mânzălești, Mărgărești, Bisoca etc. În prima cameră a muzeului pot fi admirate o serie de costume populare, toate specifice zonei Buzăului. Cu toate acestea, se pot vedea anumite influențe din alte părți ale țării, un singur costum fiind autentic buzoian: se remarcă prin simplitate și prin culorile roșu, negru și alb, culori de bază ale costumelor populare. Costumele expuse sunt cele folosite de țărani cu anumite ocazii: la nuntă, la șezătoare sau la horă. O altă cameră din *Casa Vergu-Mănăilă* este dedicată țesutului. Astfel, vizitatorii pot admira războaie de țesut sau ștergare, acestea din urmă fiind unice. Tot în această cameră, a fost amenajat interiorul tradițional al unei case din Bisoca. Se pot vedea cuverturi, un covor țesut manual, icoane cu ștergare deasupra, lăzi de zestre și alte obiecte.

O altă colecție deosebită este cea de covoare, unul dintre ele fiind cel mai vechi obiect al muzeului – este vorba de un covor din anul 1837, care, în prezent, se află în curs de restaurare. Colecția cuprinde și câteva covoare din păr de capră, opere ale unei artiste din Buzău, Adela Petre. Nu în ultimul rând, muzeul amenajat în *Casa Vergu-Mănăilă* înfățișează atât ocupațiile femeiești, cât și pe cele bărbătești. În camera destinată îndeletnicirilor și ocupațiilor femeiești se află obiecte ca străchini, vase de lut, icoane, darac pentru lână, piepteni folosiți la prelucrarea cănepei sau furci de tors. Pe de altă parte, camera destinată ocupațiilor bărbătești este plină de obiecte folosite la vânătoare sau păstorit, costume populare, stupi de albine sau rășnițe pentru cereale. Expozițiile de artă populară și etnografie de la *Casa Vergu-Mănăilă* sunt o mărturie vie a abilităților artistice și a tradițiilor populare românești. Obiectele expuse, de la unelte agricole la costume tradiționale și artefacte casnice, oferă o perspectivă autentică asupra modului de viață și a obiceiurilor locuitorilor zonei în perioada menționată. Muzeul nu este doar un loc de păstrare a trecutului, ci și un spațiu activ de învățare și interacțiune culturală. Prin diversele programe educaționale, ateliere și evenimente speciale organizate la *Casa Vergu-Mănăilă* se urmărește educarea și informarea publicului despre importanța conservării tradițiilor și inspirarea unei noi generații de creatori și admiratori ai artei populare. Nu trebuie să uităm cum au reușit strămoșii noștri să treacă prin vadurile istoriei și să dezvolte societatea de care ne bucurăm noi astăzi! Fără abac și numărătoare poate nu ajungeam astăzi la calculatoare...

George V. GRIGORE

Surse: cjbuzau.ro; primariabuzau.ro; visitbuzau.ro; descoperabuzaul.ro; muzeubuzau.ro;

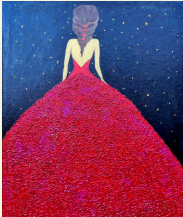
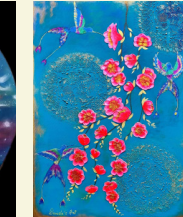
Invitații în lumea artelor plastice

Daniela VĂDĂVOIU, cu gândul la viitoarea sa expoziție

Am revenit, cu infinită plăcere, în universul minunat al tablourilor semnate, în mod inconfundabil, de Daniela VĂDĂVOIU. Noi întrebări, noi răspunsuri.

- Care sunt pictorii români care vă plac mai mult?
- Îmi sunt foarte dragi Maria Tureanu și Constantin Daniel Rosenthal. Sunt artiști diferiți ca expresie, dar fiecare transmite autenticitate și sensibilitate. Îi admir, însă am căutat întotdeauna să-mi construiesc propriul univers artistic, fără să urmez un tipar.
- Dar dintre colorisții străini, de care vă simțiți mai aproape?
- Mă regăsesc în arta lui Elli Milan. Îmi place felul în care folosește culoarea ca limbaj al emoției și libertatea pe care o transmite prin fiecare lucrare. Cred că un tablou trebuie să fie simțit înainte de a fi analizat.
- Ce rol au avut muzeele, expozițiile și galeriile de artă în educarea simțului dumneavoastră artistic?
- Au avut un rol important în dezvoltarea mea artistică. De fiecare dată când vizitez un muzeu sau o galerie descopăr perspective noi, tehnici diferite și povești care mă inspiră. Astfel de experiențe m-au ajutat să-mi dezvolt sensibilitatea artistică și să-mi definesc propriul stil.
- Ce sfătuiri un părinte care are un urmaș cu înclinații în domeniul artelor plastice?

– L-aș încuraja să-i ofere copilului libertatea de a explora. Să încerce pictura, desenul, sculptura sau orice altă formă de exprimare artistică, fără presiunea de a alege prea devreme. Cred că adevărata vocație se descoperă prin experiență, iar rolul părintelui este să susțină, nu să decidă în locul copilului.

- Dintre toate tehnicile folosite, cu care vă simțiți mai confortabil?
- Nu mă limitez la o singură tehnică. Îmi place să explorez, să experimentez și să mă joc cu materialele. Folosesc pastă modelatoare pentru a crea texturi, combin acrilicul cu uleiul, integrez foiță aurie, glitter și alte elemente care oferă profunzime și personalitate fiecărei lucrări. Pentru mine, fiecare tablou este o experiență nouă și o ocazie de a descoperi alte posibilități de exprimare.
- În afară de postările de pe internet, în ce loc vor mai putea admiratorii dumneavoastră să întâlnească tablourile pe care le semnați?
- Lucrările mele pot fi admirate în cadrul expozițiilor la care particip, pe site-ul meu, danielaart.ro, precum și în colecții private. Îmi doresc ca, în timp, ele să fie prezente în tot mai multe galerii și spații culturale din România și din străinătate.
- Până unde știți că a ajuns cel mai departe o lucrare de-a dumneavoastră?
- Lucrările mele au ajuns deja în colecții private din mai multe țări europene. De fiecare dată când un tablou pleacă peste granițe simt că duc cu el o parte din sufletul meu. Fiecare pictură este deja o emoție și o energie de la prima pensulă. Cred că arta este ca un portal care are puterea de a depăși orice graniță și de a crea legături între oameni prin emoție. Pictura autentică originală este un sentiment, o stare un mesaj, are puterea de a transforma, schimba energia unui loc, și a unei persoane!
- Mulțumesc foarte mult pentru răspunsuri! Să vedem niște tablouri încântătoare...

Aristotel BUNESCU

<https://agentiadespresaculturalasisportiva.wordpress.com>

KAKISTROCRATIA.

Când incompetența sau impostura ajunge la putere (II)

Motto: „*I think maybe we have a kakistocracy right now, but we'll get through it.*”/

„*Cred că poate avem parte de o kakistocrație în acest moment, dar vom trece peste asta!*” (George Clooney)

(*urmare din numărul 1199*)

Florin MACIU

Orgolii oarbe, decizii absurde:

Când kakistocrația a lăsat Bulgaria singură împotriva tuturor

Primul Război Balcanic s-a încheiat pentru Bulgaria (regat) cu o victorie militară majoră, dar și cu o mare nemulțumire diplomatică. Prin Tratatul de la Londra (1913), Bulgaria a obținut teritorii importante în Tracia (inclusiv ieșire la Marea Egee), însă a pierdut controlul asupra Macedoniei, regiune pe care o considera nucleul identității sale naționale.

Bulgaria purtase cel mai greu efort militar al războiului și avusese cele mai mari pierderi umane, dar s-a considerat privată de roadele victoriei. Visul creării unei Bulgarii Mari care să includă întreaga Macedonie a fost spulberat. Această frustrare profundă a determinat Bulgaria să își atace foștii aliați doar o lună mai târziu, declanșând Al Doilea Război Balcanic. Decizia Bulgariei, sub conducerea țarului Ferdinand I, de a lansa atacul surpriză împotriva foștilor săi aliați (Serbia și Grecia) pe 16/29 iunie 1913, declanșând astfel Al Doilea Război Balcanic, este considerată de mulți istorici drept una dintre cele mai mari catastrofe politice și militare din istoria modernă.

Deși termenul de kakistocrație (guvernarea celor mai proști sau incompetenți) este unul peiorativ și informal, decizia Bulgariei întrunește multe dintre elementele definitorii ale acestui concept: orgoliul orb, lipsa totală de realism politic și judecata strategică profund defectuoasă.

Printre argumentele pentru care această decizie poate fi privită prin prisma unei gestionări politice profund incompetente se numără lipsa totală de evaluare strategică și diplomatică.

Conducerea Bulgariei (în special țarul Ferdinand I și generalul Mihail Savov) a ordonat atacul fără a asigura spatele diplomatic al țării. Bulgaria a atacat, deși Rusia, principalul său aliat tradițional, avertizase explicit Sofia că nu o va sprijini în cazul unui război fratricid în Balcani, iar Imperiul Otoman și România (premierul român Titu Maiorescu declarase oficial că orice modificare a status-quo-ului din Balcani va forța România să mobilizeze armata) dăduseră semne clare că vor interveni militar dacă Bulgaria își atacă aliații pentru a-și extinde teritoriul. Ignorarea completă a acestor avertismente reprezintă un exemplu clasic de incompetență guvernamentală la cel mai înalt nivel.

S-a ignorat complet contextul geopolitic real. În pragul conflictului, Bulgaria nu avea niciun aliat printre marile puteri sau printre vecini. Deși supraviețuirea sa geopolitică depindea de arbitrajul Rusiei, Sofia a sfidat deschis Sankt Petersburgul, considerând că țarul de acolo este obligat să o susțină.

Liderii bulgari au crezut că România va rămâne neutră sau că va fi intimidată de amenințările diplomatice ale Austro-Ungariei. Au considerat armata română ca fiind una de paradă sau protocol, incapabilă de o mobilizare rapidă sau de acțiuni ofensive majore. Sofia a presupus greșit că otomanii, proaspăt învinși în Primul Război Balcanic, sunt prea demoralizați și slăbiți pentru a mai revendica ceva. Ca să completeze dezastrul, Bulgaria și-a masat aproape întreaga armată pe frontul de vest (împotriva Serbiei și Greciei). Frontiera de nord (cu România) și cea de sud-est (cu Imperiul Otoman) au fost lăsate practic pázite doar de trupe de miliție și grăniceri. Când România și otomanii au atacat, drumul spre Sofia și, respectiv, spre Adrianopol a fost complet liber, armata bulgară fiind prinsă într-o capcană fatală.

Mai mult, liderii de la Sofia au suferit de ceea ce istoricii numesc hybris (sau hibris - mândrie excesivă). Îmbătați de succesele rapide împotriva otomanilor din Primul Război Balcanic, țarul și facțiunile naționaliste au crezut că armata bulgară este invincibilă și poate învinge simultan toate armatele vecine. Această deconectare totală de realitatea de pe teren este specifică deciziilor luate într-o structură de putere disfuncțională.

S-a ajuns la evaluarea eronată a vecinilor și aroganță strategică.

O trăsătură a deciziilor de tip kakistocratic este că ele duc la un regres sever pentru societate. Războiul, care a durat doar o lună, s-a încheiat cu Pacea de la București (1913). Bulgaria a pierdut majoritatea teritoriilor câștigate în primul război, a pierdut Dobrogea de Sud în favoarea României și Tracia de Est în favoarea otomanilor. În istoriografia bulgară, acest eveniment este cunoscut direct ca prima catastrofă națională.

Deși decizia a fost marcată de o incompetență monumentală, istoricii preferă adesea termeni ca autocrație disfuncțională sau militarism orb, în loc de kakistocrație pură. Cel mai puternic argument în favoarea unei disfuncționalități de tip kakistocratic a fost prăbușirea lanțului de comandă instituțional și lipsa controlului civil asupra armatei. Atacul generalizat asupra pozițiilor sarbe și grecești a fost declanșat printr-un ordin secret dat direct de generalul Mihail Savov, cu aprobarea verbală și instigarea țarului Ferdinand I. Acest ordin crucial, care schimba destinele unei națiuni, a fost dat fără aprobarea și fără știrea Consiliului de Miniștri sau a premierului Stoyan Danev. Guvernul civil încerca în acel moment să organizeze o deplasare la Sankt Petersburg pentru negocieri de pace.

Când premierul Danev a aflat a doua zi de atac, a intrat în panică și a ordonat imediat oprirea ostilităților. Însă haosul era deja instalat: generalul Savov a refuzat inițial să creadă că ordinul de oprire vine de la guvern, sârbii și grecii au profitat de confuzie pentru a lansa o contraofensivă generală, iar regele Ferdinand I-a demis pe Savov pentru a-și acoperi propria complicitate.

Această disociere totală între puterea politică, însemnând guvernul, puterea monarhică și comanda militară a creat o anarhie administrativă în care nimeni nu își mai asuma responsabilitatea, conducând statul direct spre dezastrul din vara anului 1913. Nu ar trebui să avem rețineri să vorbim despre structura de decizie haotică și anarhia din leadership.

Sistemul bulgar de atunci nu era neapărat format din oameni analfabeți sau incapabili în viața de zi cu zi (generalul Savov și

politicienii vremii aveau studii solide), ci a fost un eșec al procesului de luare a deciziilor, unde regele a acționat impulsiv, ocolind adesea guvernul legitim, iar instituțiile statului nu au avut mecanisme de control pentru a opri o decizie evident sinucigașă.

Prin urmare, dacă definim kakistocrația nu doar ca o guvernare a oamenilor needucați, ci ca pe un sistem în care orgoliul, incompetența strategică și deciziile aberante ale liderilor prevalează în fața logicii și a binelui național, atunci declanșarea celui de-Al Doilea Război Balcanic de către Bulgaria este unul dintre cele mai clare exemple din istoria Europei de Est.

Evenimentele din vara anului 1913 din Bulgaria oferă tabloul complet al unei prăbușiri instituționale, în care ambițiile unui singur om au aruncat o țară întreagă în haos.

Țarul Ferdinand I a fost artizanul principal al acestei decizii fatale, acționând nu ca un monarh constituțional, ci ca un autocrat ghidat de orgoliul nemăsurat (voia să fie încoronat la Constantinopol). Profitând de frustrările armatei (care considera că Serbia și Grecia fură pământurile macedonene cuvenite Bulgariei), țarul l-a instigat direct pe generalul Mihail Savov (comandantul adjunct al armatei) să acționeze în forță. A fost o decizie deliberată de a pune guvernul civil în fața unui fapt împlinit.

Când dezastrul a devenit evident (România și otomanii au intrat în război, iar frontul bulgar s-a prăbușit), Ferdinand a refuzat să-și asume responsabilitatea. Pentru a-și salva tronul, l-a demis imediat pe generalul Savov, acuzaându-l pe acesta că ar fi dat ordinul din proprie inițiativă – o minciună politică flagrantă pe care societatea bulgară a demontat-o rapid. Când totul a fost devoalat, clasa politică a intrat într-o stare de șoc profund, urmat de o paralizie administrativă totală. Miniștrii au aflat cu groază că au fost complet ocoliți. Danev a ordonat imediat încetarea focului, însă armata sârbă și cea greacă au refuzat, profitând de ocazie pentru a porni contraofensiva. Realizând amploarea dezastrului diplomatic și faptul că fuseseră transformați în simpli spectatori ai propriei distrugerii, Danev și întregul său cabinet au demisionat. Nimeni nu mai voia să preia conducerea unui stat care se îndrepta cu viteză spre prăpastie, fiind nevoie de presiuni enorme pentru formarea unui guvern de criză (condus de Vasil Radoslavov) care să cerșească pacea.

Cu doar o lună înainte, populația sărbătorea victoriile glorioase împotriva otomanilor. Când s-a aflat că țara a fost atacată din toate părțile din cauza unei decizii pripite a conducerii, entuziasmul s-a transformat instantaneu în panică. Sofia a fost rapid inundată de zeci de mii de refugiați bulgari care fugeau din Macedonia și Tracia de Est din cauza avansului armatelor inamice. Străzile capitalei erau pline de oameni disperăți, răniți și familii fără adăpost.

Armata română a traversat Dunărea fără să întâmpine rezistență și a stabilit tabăra la Vrajdebna (astăzi suburbie și aeroport al Sofiei). Populația vedea cu ochiul liber corturile inamice de pe dealurile din jurul capitalei, realizând că orașul este complet lipsit de apărare.

Deși Ferdinand a reușit să-și păstreze tronul în 1913, speculând frica politicienilor de o ocupație militară străină totală, resentimentele acumulate atunci au fost atât de adânci încât, după o a doua decizie dezastruoasă (intrarea în Primul Război Mondial de partea Puterilor Centrale), populația și armata l-au forțat să abdice definitiv în 1918.

Ferdinand I nu a condus o monarhie absolută de tip feudal, ci a comis un decupaj instituțional. El a păstrat fațada democratică – existau ziare, partide, alegeri și un Parlament –, dar a golit instituțiile statului de conținut, concentrând decizia supremă în propriile mâini. Astfel, i-a fost permis să ia deciziile hazardate din 1913 (Al Doilea Război Balcanic) și 1915 (intrarea în Primul Război Mondial de partea puterilor centrale) care au dus țara la colaps. Deși Bulgaria era o monarhie constituțională, legal, în practică, regimul său a funcționat ca un regim personal, reprezentând o încercare sistematică și reușită de răsturnare a echilibrului puterilor în stat în favoarea Coroanei. Istoricii numesc acest stil de conducere absolutism mascat sau regim al puterii personale. Fără a schimba constituția, s-a schimbat arhitectura puterii.

Țarul demitea guvernele care îi displaceau și numea un nou premier din tabăra favorabilă gândirii lui. Se dizolva parlamentul, iar, prin diferite manevre, partidul numit la conducere de rege câștiga. Partidele au fost încurajate să se fărâmițeze, iar liderii politici făcuți să înțeleagă că nu trebuie căutat votul cetățenilor, ci favoarea regelui. În armată au fost numiți în funcții cheie numai cei care se dovedeau loiali și jurau asta, iar diplomația a devenit un secret personal.

Țarul a folosit din plin ambițiile și lăcomia politicienilor.

Ca să înțeleagă că, în politica externă, *brânza e pe bani*, trebuie să subliniem că relația dintre Ferdinand I al Bulgariei (care provenea din dinastia de Saxa-Coburg și Gotha-Koháry) și regii României (din dinastia de Hohenzollem-Sigmaringen) a fost una extrem de complexă, definită pe două planuri paralele: o legătură strânsă de rudenie de sânge și o rivalitate geopolitică acerbă, adesea marcată de antipatie personală.

Ferdinand al Bulgariei era profund legat de monarhii români, fiind văr primar cu mama regelui Ferdinand I al României, principesa Antónia a Portugaliei (mama viitorului rege român). Prin soția regelui român, prințesa Maria de Edinburgh (care provenea pe linie paternă tot din dinastia de Saxa-Coburg și Gotha – tatăl său, Alfred, era fiul lui Albert, căsătorit cu regina Victoria a Marii Britanii), legăturile de sânge din interiorul monarhiilor vecine erau și mai strânse.

Țarul Ferdinand al Bulgariei a fost oaspetele regelui Carol I al României la Castelul Peleş de mai multe ori între anii 1897 și 1908, iar cei doi monarhi se tratau reciproc cu respect oficial, organizând vizite de stat fastuoase consemnate pe larg în ziarele epocii. Sub această fațadă a protocolului regal se ascundea o rivalitate profundă, alimentată de diferențele radicale de caracter și de interesele teritoriale din Dobrogea. Regele Carol I al României era un militar prusac extrem de disciplinat, sobru și calculat, care privea cu neîncredere și chiar dispreț stilul teatral, caracterul duplicitar și ambițiile megalomane ale suveranului de la Sofia.

Rudenia conducătorilor, relațiile lor aristocratice și vecinătatea statelor ne determină să facem o paralelă scurtă între stilul și metodele de conducere practicate.

În timp ce Ferdinand I al Bulgariei a impus un regim personal care a anihilat controlul parlamentar, regii contemporani ai României (primii doi) au preferat rolul de moderatori constituționali, acționând ca arbitri între partidele politice. Regii României au înțeles că stabilitatea Coroanei depinde de colaborarea cu elitele politice, pe când Ferdinand al Bulgariei a încercat să guverneze împotriva lor, fapt care a costat scump Bulgaria în ambele războaie balcanice și în Primul Război Mondial.

Regele Carol I al României a asigurat stabilitatea țării timp de aproape trei decenii, între 1895 și 1914 prin sistemul rotativei guvernamentale, un mecanism politic specific, care, ghiciți vă rog, a fost redescoperit în zilele noastre și re-încărcat cu mici deosebiri (nu știm pentru cât timp și dacă, după ani, va mai fi re-inventat, încă o dată). Acest sistem a reprezentat un compromis inteligent între o monarhie constituțională strictă și realitatea unei societăți în care electoratul era extrem de restrâns (pe bază de cens/ avere), iar analfabetismul era ridicat, ceea ce făcea imposibil un vot democratic modern. Nu am afirmat că acum votul ar fi mai eficient, deși este democratic și modern (despre alegeri și propuneri de optimizare am mai scris).

În democrațiile occidentale, logica electorală era *de jos în sus*. Aveau loc alegeri, iar partidul care câștiga majoritatea forma guvernul. În România lui Carol I, procesul era inversat complet, funcționând *de sus în jos*. Când un guvern aflat la putere se uza politic sau nu mai putea gestiona problemele țării, Carol I îi cerea premierului demisia. Regele chema la Palat liderul partidului din opoziție și îi încredința mandatul de a forma un nou guvern. Noul premier numit de rege dizolva imediat Parlamentul existent. Noul guvern organiza alegeri anticipate. Deoarece Ministerul de Interne controla aparatul administrativ, prefecții și jandarmeria, guvernul care organiza alegerile le câștiga absolut întotdeauna, obținând majoritatea parlamentară dorită. Regele știa că dacă un singur partid ar fi controlat resursele statului prea mult timp, s-ar fi ajuns la dictatură sau la revolte violente din partea opoziției.

Aproape identitate între România și Bulgaria, am zice. Numai că, Ferdinand al Bulgariei a folosit tactica pentru a fărâmița și umili partidele, numind guverne marionetă din facțiuni minuscule pentru a-și impune propria agendă militaristă și autocrată, iar Carol I al României a folosit sistemul pentru a consolida marile partide și pentru a le forța să colaboreze. Era doar arbitru. El nu a impus niciodată decizii majore împotriva consensului celor două mari partide, asigurând o predictibilitate politică pe care Bulgaria nu a avut-o niciodată. Sistemul rotativei guvernamentale a luat sfârșit odată cu moartea lui Carol I (1914) și izbucnirea Primului Război Mondial, fiind definitiv abandonat după război, când introducerea votului universal și apariția României Mari au schimbat complet scena politică.

Tratatul de la București, semnat pe 10 august 1913, a pus capăt oficial celui de-Al Doilea Război Balcanic și a reprezentat momentul de maximă importanță diplomatică pentru România în acea epocă, capitala țării devenind centrul decizional al geopoliticii regionale. Marile Puteri au decis să nu intervină direct, lăsând statele balcanice să-și rezolve singure disputele. Armata română era la porțile Sofiei, iar România a dictat ritmul negocierilor.

România a anexat Cadrilaterul (Dobrogea de Sud), o zonă strategică situată la sud de linia Turtucaia-Balcic. Această frontieră conferea României o mai mare siguranță militară la sud de Dunăre și controlul asupra unei porțiuni importante din coasta Mării Negre. Serbia a obținut cea mai mare parte a Macedoniei Vardarului (inclusiv orașele Skopje și Bitola), dublându-și aproape teritoriul și populația. Grecia a primit Macedonia Egeeană, obținând controlul asupra portului strategic Salonic și a regiunii Kavala, blocând ieșirea directă a Bulgariei la Marea Egee în acea zonă. Bulgaria a rămas doar cu o mică porțiune din Macedonia (Macedonia Pirinului) și o ieșire îngustă la Marea Egee prin Tracia de Vest (portul Dedeagaci/Alexandroupolis). Relația cu Imperiul Otoman a fost reglementată separat, la scurt timp după, prin Tratatul de la Constantinopol, prin care Sofia a fost obligată să cedeze otomanilor înapoi Adrianopolul și Tracia de Est.

Tratatul de la București din 1913 rămâne exemplul clasic al modului în care eșecul total al realismului politic (kakistocrația decizională de la Sofia) s-a tradus printr-o amputare teritorială severă și o redesenare dramatică a sferelor de influență. România s-a afirmat ca o putere regională stabilă, capabilă să dicteze pacea fără tutela Marilor Puteri. Totuși, anexarea Cadrilaterului a creat o dispută teritorială de lungă durată cu Sofia. Pierderea teritoriilor pe care le considera de drept ale sale au împins Bulgaria într-o izolare plină de resentimente.

Declanșarea celui de-Al Doilea Război Balcanic (1913) de către Bulgaria – decizia țarului Ferdinand I și a generalului Mihail Savov de a ataca simultan foștii aliați (Serbia și Grecia), fără un plan logistic solid și cu ignorarea totală a poziției României și a Imperiului Otoman – este considerată pe bună dreptate în istoriografie drept prototipul catastrofei naționale determinate de o conducere incompetentă și orgolioasă (kakistocrație). Totuși, specialiștii spun că, dacă privim istoria Bulgariei prin prisma definiției stricte a kakistocrației (guvernarea celor mai proști, incompetenți sau lipsiți de scrupule oameni), există două momente istorice considerate de istorici ca fiind chiar mai distructive sau mai absurde în manifestarea incompetenței politice și militare: gestionarea Primului Război Mondial (țara a pierdut ieșirea la Marea Egee, a fost obligată să plătească reparații uriașe care i-au falimentat economia și a generat un val masiv de refugiați. A fost o dublare a erorii din 1913, însă la o scară mult mai sângeroasă și cu efecte pe termen lung care au marcat întreaga perioadă interbelică) și declararea, în decembrie 1941, unui *război simbolic* Marii Britanii și Statelor Unite (aliații nu au primit deloc războiul ca fiind *simbolic*).

Să nu ne umflăm în pene, mai ales în competiția cu vecinii de la sud. Iată un motiv: „*De la aroganță la dezastru: Turtucaia 1916, oglinda kakistocrației românești.*” (**Va urma**)

REFUGIU

- opera sculptorului Virgil Scripcariu
a câștigat Premiul „Peter Jecza”
pentru
SCULPTURA ANULUI 2026

George V. GRIGORE

Ca într-un vis frumos început undeva prin 89, la Timișoara se continuă povestea despre libertate, spusă de data aceasta prin artă. În urma votului publicului larg, sculptorul Virgil Scripcariu din Ilfov a câștigat cea de-a treia ediție a Premiului *Peter Jecza* pentru SCULPTURA ANULUI, cu lucrarea „Refugiu”. Pentru prima dată de la lansarea premiului, alegerea câștigătorului a aparținut publicului, transformând competiția într-un exercițiu de participare culturală și într-un dialog direct între artiști, oraș și comunitate.

După selecția realizată de un juriu de specialitate, timișorenii au fost invitați să decidă ce lucrare își doresc să devină parte din spațiul public al orașului. Lucrarea lui Virgil Scripcariu a obținut 663 de voturi, respectiv 39% din sufragiile exprimate, clasându-se pe primul loc în preferințele publicului. Pe locul al doilea s-a situat „Figuri șezând”, de Larisa Sitar, cu 646 de voturi, urmată de „Sculpturi tăiate”, semnată de Bogdan Rața și Dan Vișovan, cu 309 voturi, și „Turnătorie”, de Șerban Ionescu, cu 82 de voturi. În total, campania de vot, desfășurată timp de patru săptămâni și încheiată vineri, 4 septembrie, a înregistrat 1.783 de participări, dintre care 1.700 de voturi acordate celor patru lucrări finaliste. Premiul are o valoare de 8.000 de euro.

Alegerea publicului capătă o semnificație aparte într-un proiect dedicat sculpturii în spațiul public. O lucrare care ajunge într-o piață, într-un parc sau pe o stradă nu mai aparține exclusiv artistului sau spațiului expozițional. Ea intră în viața orașului, se întâlnește cu privirea trecătorilor, cu arhitectura locului și cu memoria comunității și poate deveni, în timp, parte din identitatea acelui spațiu. „Refugiu” vorbește, prin titlul său, despre una dintre nevoile esențiale ale omului contemporan: aceea de a găsi un loc în care să se poată opri, regăsi și simți în siguranță. Într-un oraș aflat într-o permanentă mișcare, sculptura poate deveni un asemenea moment de suspendare - un spațiu al privirii, al întâlnirii și al reflecției.

Pentru Virgil Scripcariu, relația cu Timișoara nu începe însă odată cu „Refugiu”. Artistul are deja o prezență recognoscibilă în spațiul public al orașului prin lucrările „Supermam” și „Eva”, realizate în bronz și amplasate în centrul istoric. „Supermam”, instalată la intrarea pe strada Florimund Mercy dinspre Piața Unirii, a devenit una dintre lucrările de artă publică asociate cu centrul orașului. Sculptura propune o interpretare contemporană a maternității și a relației dintre mamă și copil, într-o formulă în care sensibilitatea, forța și o discretă ironie se întâlnesc. Alături de „Supermam”, „Eva” completează prezența lui Scripcariu în centrul

Timișoarei. Cele două lucrări au fost concepute ca intervenții contemporane într-un context urban cu o puternică încărcătură istorică și au devenit, în timp, repere ale peisajului cotidian al orașului. În acest context, „Refugiu” poate fi privită ca o nouă etapă a relației dintre artist și Timișoara. Dacă „Supermam” aduce în spațiul public tema maternității, iar „Eva” reinterpretează o imagine cu rădăcini în iconografia sacră, noua lucrare propune un cuvânt simplu și puternic: *refugiu*. Este nevoie, poate mai mult ca oricând, de locuri în care să ne putem opri. De spații în care viteza orașului să încetinească pentru câteva clipe și în care privirea să poată rămâne asupra unei forme, asupra unei idei, asupra unei prezențe.

Născut în 1974 la Vatra Dornei, Virgil Scripcariu este unul dintre sculptorii români contemporani cunoscuți pentru intervențiile sale în spațiul public și pentru capacitatea de a transforma teme universale în imagini sculpturale recognoscibile.

Artistul a studiat sculptura la Universitatea Națională de Arte din București, în clasa profesorului Vasile Gorduz, iar opera sa cuprinde atât lucrări de sculptură monumentală, cât și proiecte care explorează relația dintre obiectul artistic, spațiu și comunitate. Scripcariu este preocupat de o sculptură care nu rămâne izolată în spațiul convențional al galeriei sau al muzeului, ci intră în contact direct cu oamenii și cu locurile în care aceștia trăiesc. În lucrările sale, teme precum maternitatea, spiritualitatea, memoria, identitatea sau condiția umană sunt abordate într-un

limbaj contemporan, accesibil și, adesea, surprinzător. Prezența sa deja existentă în Timișoara face ca „Refugiu” să fie mai mult decât o nouă lucrare amplasată în oraș. Este continuarea unui dialog început cu publicul timișorean în urmă cu mai mulți ani.

Cea de-a treia ediție a Premiului *Peter Jecza* a reunit 55 de artiști, care au prezentat propuneri pentru o lucrare destinată spațiului public. Numărul de aplicații confirmă interesul scenei artistice contemporane pentru sculptură și pentru posibilitatea ca aceasta să devină parte activă din viața orașului. Selecția a fost realizată de un juriu format din personalități consacrate ale artei vizuale, sculpturii, arhitecturii și managementului cultural: Celia Ghyka, arhitect; Andrei Petru Jecza, director executiv al Fundației *Triade*; Ana-Maria Mihăescu, președinta Asociației *Castel Salbek*; Aurelia Mocanu, critic de artă; Ciprian Mureșan, artist vizual; Alex Radu, manager cultural și fondator *RAD Sculpture Park*; și Maria Rus-Bojan, critic de artă și curator. Criteriile de evaluare au urmărit forța și coerența proiectelor propuse, claritatea intențiilor artistice, caracterul distinct al abordărilor și relația acestora cu spațiul public, inclusiv din perspectiva securității, a relației morfologice cu locul și a materialității obiectului. După selecția juriului, însă, ultimul cuvânt a aparținut oamenilor orașului. Pentru prima dată, publicul a fost cel care a decis lucrarea câștigătoare.

Noua lucrare a lui Virgil Scripcariu va fi amplasată la finalul lunii octombrie 2026, în Piața Unirii din Timișoara, unde va rămâne timp de șase luni. Ulterior, „Refugiu” va fi mutată pe platoul transformat în parc de sculptură de la Shopping City Timișoara. Astfel, lucrarea va avea două contexte de întâlnire cu publicul: mai întâi în inima istorică a orașului, într-unul dintre cele mai reprezentative spații urbane ale Timișoarei, iar apoi într-un spațiu dedicat în mod special sculpturii contemporane. În paralel, lucrările artiștilor nominalizați vor fi prezentate în spațiul public din fața Shopping City Timișoara, pe Calea Șagului nr. 100, într-o expoziție care reunește perspective diferite asupra sculpturii contemporane și asupra modului în care aceasta poate locui orașul.

Premiul *Peter Jecza* pentru SCULPTURA ANULUI poartă numele sculptorului Peter Jecza, membru fondator al Fundației *Triade*, ca omagiu adus contribuției sale semnificative la sculptura românească

contemporană. Inițiativa aparține *UniCredit Bank* și Fundației *Jecza*, alături de *NEPI Rockcastle* și *Shopping City Timișoara*, cu Primăria Municipiului Timișoara în calitate de partener. Prin fiecare ediție, premiul susține sculptura contemporană și creează o relație vie între artist, operă și comunitate. Spațiul public devine astfel mai mult decât un loc de expunere: devine un teritoriu al întâlnirii, al memoriei și al dialogului. Ediția din 2026 marchează o schimbare importantă în parcursul premiului.

Pentru prima dată, publicul a avut ultimul cuvânt, iar cele 1.700 de voturi acordate lucrărilor finaliste arată că există un interes real pentru felul în care arta contemporană poate deveni parte din viața orașului. În cadrul campaniei, unul dintre participanții la vot a câștigat, prin tragere la sorți, o lucrare de artă semnată de Vlad Nancă, în valoare de 1.000 de euro. Câștigătoarea este Catrinel Rădoi.

Odată cu „Refugiu”, Timișoara primește nu doar o nouă sculptură, ci și un nou prilej de a se privi pe sine prin artă. Lucrarea va ajunge într-un loc intens traversat și locuit, unde se va întâlni cu arhitectura, cu istoria și cu oamenii orașului. Iar pentru Virgil Scripcariu, această întâlnire are o semnificație aparte. După „Supermam” și „Eva”, artistul revine în peisajul public timișorean cu o lucrare care poartă în chiar numele ei o invitație la oprire și la reflecție. Într-o lume în care orașele devin tot mai rapide, „Refugiu” propune un gest contrar: acela de a ne opri. De a privi. De a rămâne, pentru câteva clipe, într-un loc care ne amintește că arta poate fi nu doar ceea ce vedem, ci și ceea ce simțim. Să stăm și să cugetăm!

Pe 6 octombrie 2026, la TVR Cultural, Răzvan Bucuroiu ne-a semnalat arta excepțională a lui Virgil Scripcariu: „*Artă lui Virgil Scripcariu are un „ce” mărturisitor, are o enigmă a explicitului, are cifru, este un joc de idei încrucișate peste care cei nefamiliarizați cu resorturile vieții duhovnicești lunecă rapid. O artă cu aderență însă pentru cei cu aplomb memorial, pentru cei răniți sufletește de istoria recentă...*”

Aflat sub aripa ocrotitoare a unui înger păzitor, refugiul artistic al lui Virgil Scripcariu îi oferă șansa unei insule a liniștii procreatoare și meditative într-un ocean al frecvențelor 5G și al gravitațiilor 9G. Când totul ne apasă, plutirea și zborul ne oferă o nouă șansă a rugăciunii ancestrale de început....

Surse: civica.info.ro; cultural.tvr.ro; curatorial.ro; urban.ro; ziarultimisoara.ro; hitfm.ro;

Foto: Fundația Jecza; facebook

